

Treball de Fi de Grau

Títol

Estratègia comunicativa de dos grans esdeveniments protocol·laris de les cases reials espanyola i britànica: anàlisi comparativa.

Autoria

Raúl Vázquez Navarro

Professorat tutor

Josep Manuel Silva Alcalde

Grau

Comunicació Audiovisual	☐
Periodisme	☒
Publicitat i Relacions Públiques	☐
Comunicació Interactiva	☐
Comunicació de les Organitzacions	☐

Tipus de TFG

Projecte	☐
Recerca	☒

Data

Del 3 al 7 de juny de 2024	☒
26 de juliol de 2024	☐

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Estratègia comunicativa de dos grans esdeveniments protocol·laris de les cases reials espanyola i britànica: anàlisi comparativa.			
Castellà:	Estrategia comunicativa de dos grandes eventos protocolarios de las casas reales española y británica: análisis comparativo.			
Anglès:	Communicative strategy of two major protocolar events of the Spanish and British royal houses: comparative analysis.			
Autoria:		Raúl Vázquez Navarro		
Professorat tutor:		Josep Manuel Silva Alcalde		
Curs:	2023/24	Grau:	Comunicació Audiovisual	
			Periodisme	×
			Publicitat i Relacions Públiques	
			Comunicació Interactiva	
			Comunicació de les Organitzacions	

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Monarquia, Casa Reial, estratègia comunicativa, xarxes socials, premsa, protocol, tradició.
Castellà:	Monarquía, Casa Real, estrategia comunicativa, redes sociales, prensa, protocolo, tradición.
Anglès:	Monarchy, Royal House, communicative strategy, social networks, press, protocol, tradition.

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	El següent treball investiga quina és l'estratègia comunicativa de les cases reials espanyola i britànica, especialment durant la celebració de dos esdeveniments protocol·laris recents de molta importància: la jura de la Constitució de la princesa Elionor i la coronació de Carles III. L'objectiu de la recerca és analitzar els continguts compartits a les xarxes socials oficials i a les pàgines web de les institucions, així com les publicacions de premsa d'alguns dels mitjans més destacats de cada país, per comparar la comunicació entre ambdues cases reials. Això permetrà extreure una conclusió clara que deixarà veure les grans diferències entre els respectius plans comunicatius i l'endarreriment d'un respecte de l'altra.
Castellà:	El siguiente trabajo investiga cuál es la estrategia comunicativa de las casas reales española y británica, especialmente durante la celebración de dos acontecimientos protocolarios recientes de mucha importancia: la jura de la Constitución de la princesa Leonor y la coronación de Carlos III. El objetivo de la investigación es analizar los contenidos compartidos en las redes sociales oficiales y en las páginas web de las instituciones, así como las publicaciones de prensa de algunos de los medios más destacados de cada país, para comparar la comunicación entre ambas casas reales. Esto permitirá extraer una conclusión clara que dejará ver las grandes diferencias entre los respectivos planes comunicativos y el atraso de uno respecto del otro.
Anglès:	The following work investigates the communicative strategy of the Spanish and British royal houses, especially during the celebration of two recent protocolar events of great importance: the oath of the Constitution of Princess Leonor and the coronation of Charles III. The objective of the research is to analyze the shared contents on official social networks and on the institutions websites, as well as the press publications of some of the most prominent media in each country, to compare the communication between both royal houses. This will allow us to draw a clear conclusion that will show the great differences between the respective communication plans and the backwardness of one respect for the other.

ÍNDIX

1. Introducció	4
1.1. Justificació	5
1.2. Estructura	6
2. Objectius de la recerca	8
2.1. Preguntes de recerca	8
2.2. Hipòtesi	8
3. Metodologia	10
4. Marc Teòric	16
4.1. Breu història de les dues cases reials	16
4.1.1. La Casa Reial espanyola	16
4.1.2. La Casa Reial britànica	17
4.2. La comunicació institucional a la monarquia	18
4.3. La comunicació de la Casa Reial espanyola	20
4.3.1. Estructura comunicativa interna	20
4.3.2. Relació amb la premsa	21
4.4. La comunicació de la Casa Reial britànica	23
4.4.1. Estructura comunicativa interna	23
4.4.2. Relació amb la premsa	25
4.5. Breu història de dos grans esdeveniments protocol·laris de les cases reials	27
4.5.1. La jura de la Constitució de l'hereu de la Corona espanyola	27
4.5.2. La coronació del monarca britànic	28
5. Anàlisi i comparació dels resultats de la investigació	30
5.1. La cobertura dels dos actes protocol·laris per part de les cases reials	30
5.1.1. La cobertura dels dos actes protocol·laris a la xarxa social X	30
5.1.2. La cobertura de la coronació a la xarxa social Instagram	37
5.1.3. Entrades relacionades amb els actes a les pàgines web oficials de les cases reials	41
5.2. La cobertura mediàtica dels dos actes protocol·laris	42
5.2.1. La jura de la Constitució de la princesa d'Astúries	42
5.2.2. La coronació de Carles III	49
5.3. Entrevistes a professionals experts en monarquia	53
5.3.1. Entrevista a Nuria Tiburcio, especialista en la Casa Reial espanyola	53
5.3.2. Entrevista a Ana Polo, especialista en la Casa Reial britànica	55
6. Conclusions	58
Bibliografia i referències	61
Annexos	68
Annex 1: Taules	68
Annex 2: Imatges	73
Annex 3: Qüestionari per les entrevistes a professionals experts en monarquia	78

1. Introducció

La monarquia és una institució que ha estat present al llarg de la història de la humanitat en diversos períodes i realitats culturals fins a arribar a l'actualitat, com una forma d'Estat instaurada a molts països del món. Basada en la figura central d'un monarca, que arriba al càrrec seguint la línia hereditària d'una família, n'hi ha de dos tipus: monarquies parlamentàries o constitucionals, on el rei té un paper simbòlic i representatiu sense poder de decisió en la política del país, i monarquies absolutes, on el monarca és la màxima autoritat i ostenta tot el poder sobre un territori o nació sense dependre de ningú. En l'actualitat, en els països democràtics les monarquies sempre són parlamentàries. Això és perquè han sobreviscut als canvis socials, polítics i culturals del món del segle XXI en una societat cada vegada més democratitzada i pluralista gràcies a la seva adaptació interna. La majoria d'elles es troben als continents europeu i asiàtic.

Els monarques parlamentaris són, en la majoria de casos, els caps d'Estat dels països on regnen, però més enllà de les seves funcions constitucionals, tenen un paper simbòlic i cultural, ja que personifiquen la identitat i unitat nacional. A més, representen la nació a l'exterior i exerceixen d'amfitrions per altres governants i mandataris que la visiten. És el cas de la monarquia espanyola i britànica, dues de les institucions més antigues i destacades del món contemporani. Amb segles d'història al seu darrere, aquestes dues monarquies han esdevingut el centre dels grans esdeveniments històrics, polítics i socials d'Espanya i del Regne Unit.

Les institucions esmentades presenten moltes similituds, però també diferències importants en el seu funcionament, estructura o relacions amb la ciutadania dels seus respectius països. Tot i això, totes dues tenen en comú la celebració de grans esdeveniments protocol·laris, com altres monarquies europees, que serveixen per comunicar i reforçar la imatge pública de la Corona. Actes com la jura de la Constitució de la princesa d'Astúries, hereva del tron espanyol; o la coronació de Carles III, actual monarca britànic, són moments de molta rellevància històrica i cultural, però especialment institucional, pels seus països. Així mateix, tenen un gran impacte en l'àmbit de la comunicació a tot el món. Malgrat això, la tradició, el conservadorisme i la pompa, tres característiques molt lligades a la monarquia, fan que una part important de les societats espanyola i britànica no s'identifiqui amb la institució. És per això que, avui en dia, la

comunicació és un element clau per a les dues cases reials, ja que els hi permet continuar connectant amb la ciutadania, mantenir la seva rellevància institucional i adaptar-se als canvis socials i tecnològics de l'actualitat.

Donada la importància de la qüestió, aquest estudi pretén analitzar i comparar l'estratègia comunicativa de dos grans esdeveniments protocol·laris de les cases reials espanyola i britànica, concretament dos dels més recents, la jura de la Constitució de la princesa Elionor i la coronació de Carles III. Mitjançant aquesta investigació, s'intentarà donar resposta a l'objectiu plantejat més endavant.

1.1. Justificació

La dedicació d'aquest Treball de Fi de Grau a l'anàlisi de la comunicació desenvolupada per les cases reials espanyola i britànica en dos grans actes cerimonials es deu a diversos motius.

En primer lloc, hi ha un interès personal de l'autor de la investigació en l'àmbit de les monarquies europees, especialment l'espanyola, per proximitat, i la britànica, per la seva popularitat, com a institucions molt complexes en el context actual, concretament des del punt de vista de la comunicació i el periodisme. Conèixer la història, el funcionament, l'estructura, la complexitat i el rol de la institució monàrquica ha estat sempre un objectiu per a l'autor d'aquest treball.

En segon lloc, hi ha un interès acadèmic per analitzar i comparar l'estratègia comunicativa d'ambdues institucions, donada la rellevància històrica, política, social i cultural de la monarquia als seus països i la importància en la identitat nacional i la percepció internacional. La monarquia és una institució que dos segles enrere es considerava "pròxima a la divinitat", la qual cosa fa que encara avui es caracteritzi per la "pompa, la distància, la litúrgia, la tradició i l'estil" amb la intenció de "representar a la nació i a la ciutadania que regna entorn una identitat comuna" (Lucas, 2022). Per això, es considera interessant aprofundir en el paper que té la comunicació interna de cada casa reial en la societat contemporània i la relació amb els ciutadans i amb el panorama mediàtic actual. A més, els grans esdeveniments protocol·laris celebrats recentment amb aquesta solemnitat han despertat un interès major, ja que són moments claus que se celebren en comptades ocasions i que reben una gran atenció mediàtica.

En tercer lloc, en un context canviant, en què l'àmbit de la comunicació s'ha hagut d'adaptar al món digital i a l'arribada de les xarxes socials, el periodisme encara juga un paper vital en la transmissió i explicació d'aquests esdeveniments a la ciutadania. Així mateix, les cases reials també s'han adaptat a les noves eines de comunicació per continuar difonent els seus missatges i per connectar amb les noves generacions. Tal com assegura Dans, a les monarquies constitucionals el paper del rei ha de basar-se en dos rols: “la representació i la diplomàcia”, fent en tots dos casos “un bon ús de les xarxes socials”, la qual cosa pot esdevenir un “aliat fonamental” per a les cases reials actuals (2014). Es creu interessant que la investigació de tot plegat permetrà identificar en quins aspectes cada monarquia destaca i en quins pot millorar, a més d'analitzar la cobertura tradicional per part dels mitjans convencionals.

En resum, la investigació d'aquest tema pot ajudar a aprofundir en la comprensió de la comunicació institucional en l'era digital i el paper de les monarquies parlamentàries espanyola i britànica en el món contemporani.

1.2. Estructura

El present Treball de Fi de Grau s'estructura en diversos apartats per tal d'investigar amb rigor i de forma detallada les estratègies comunicatives de les dues cases reials.

En primer lloc, s'introdueix l'objectiu de la recerca i les preguntes que guien aquest estudi, seguides de la hipòtesi que es pretén verificar. A continuació, la metodologia descriu els mètodes utilitzats per a recollir i analitzar les dades, incloent-hi l'ús de les xarxes socials i les pàgines web oficials de les institucions, la premsa seleccionada i les entrevistes amb expertes en monarquia, amb la intenció de confirmar o descartar la hipòtesi plantejada.

En segon lloc, es presenta un marc teòric que permet contextualitzar històricament i teòricament l'objecte d'estudi en qüestió. El primer bloc de tots està protagonitzat pels agents principals de l'estudi, la Casa Reial espanyola i la Casa Reial britànica. És per això que s'ha cregut convenient situar al lector elaborant un apartat a manera d'introducció on s'expliqui, breument, la història d'aquestes dues institucions. Seguidament, el segon bloc s'ha centrat en la comunicació, l'altre gran objecte d'estudi del treball. S'ha elaborat una recerca teòrica d'aquest àmbit en la monarquia i s'ha definit, detalladament, l'organització comunicativa de totes dues cases reials. Finalment, el tercer bloc està dedicat al darrer element central del treball, els actes

protocol·laris, en aquest cas la jura de la Constitució de la princesa d'Astúries i la coronació de Carles III. El motiu d'elecció d'aquests dos esdeveniments es resumeix en la seva recent celebració, així com en la transcendència històrica que tenen per les institucions i pels seus respectius països.

En tercer lloc, s'arriba al nucli del treball, l'anàlisi i la comparació dels resultats obtinguts de la investigació. En aquest apartat es detalla la cobertura dels dos actes protocol·laris per part de les dues cases reials i per part de la premsa. A més, també s'inclouen els resultats de les entrevistes amb les professionals de la matèria.

Finalment, el treball acaba amb un recull a tall de conclusió dels principals resultats i reflexions sobre la investigació, tenint en compte les preguntes de recerca inicials, a més de la hipòtesi plantejada sobre les estratègies comunicatives de les dues monarquies. Així mateix, la bibliografia i els annexos proporcionen la informació documental i les dades complementàries necessàries per una comprensió satisfactòria del treball.

2. Objectius de la recerca

La comunicació és una eina essencial per al bon desenvolupament de les institucions públiques i la seva relació amb la ciutadania. A les cases reials encara ho és més, ja que en tractar-se d'institucions amb segles d'història, forjades en un context històric diferent de l'actual, la seva tasca ha de ser transmesa a la societat de forma molt clara per tal de continuar comptant amb el seu suport. És per això que l'objectiu principal d'aquest estudi és conèixer i comparar quina és l'estratègia comunicativa que han seguit dues de les monarquies parlamentàries d'Europa en un darrer esdeveniment protocol·lari de màxima importància en cadascuna de les cases reials: la jura de la Constitució per part de la princesa d'Astúries i hereva de la Corona espanyola, la princesa Elionor, de la Casa Reial dels Borbons; i la cerimònia oficial de coronació del rei Carles III al Regne Unit, de la Casa Reial dels Windsor. Seguint la mateixa línia, es vol investigar si ambdues institucions han adaptat la comunicació d'aquests dos grans actes, amb una simbologia i tradició històrica, a l'actualitat o continuen ancorades en un model obsolet.

2.1. Preguntes de recerca

En relació amb l'objectiu principal ens plantejem un seguit de preguntes de recerca que ens permetran trobar respostes i extreure unes conclusions clares:

- i. Estan utilitzant les dues cases reials les noves eines digitals comunicatives que tenen al seu abast, com ara les xarxes socials?
- ii. Tenen les dues institucions un sistema de comunicació proper i bidireccional amb els mitjans de comunicació convencionals i els ciutadans durant la cobertura dels esdeveniments?
- iii. Han adaptat i modernitzat el pla comunicatiu dels dos esdeveniments escollits per tal d'apropar-se a les noves generacions i ajustar-se al moment social actual?

2.2. Hipòtesi

A partir de l'objectiu central i les preguntes de recerca, la hipòtesi que formulem i que serà confirmada o refutada al final del treball és la següent:

Les dues cases reials s'han adaptat a les noves formes de comunicació de manera diferent durant els darrers anys, fet que s'haurà de comprovar mitjançant l'anàlisi de l'estratègia comunicativa dels dos actes protocol·laris escollits, de gran importància per ambdues institucions. La hipòtesi del treball parteix de la idea que la monarquia britànica fa un millor ús de les eines digitals respecte de l'espanyola.

3. Metodologia

Aquest estudi és del tipus descriptiu, ja que pretén exposar les característiques, tècniques i enfocaments utilitzats per ambdues cases reials en les seves respectives estratègies de comunicació. Tot i això, també inclou elements d'un estudi comparatiu perquè investiga quines són les similituds i diferències entre les dues formes de comunicació. Així doncs, per tal de portar a terme una investigació que ens faci arribar a l'objectiu plantejat anteriorment, s'ha dissenyat una metodologia de tipus quantitatiu, mitjançant una anàlisi del contingut seleccionat a continuació, i qualitatiu, a través d'entrevistes a experts sobre el tema. A més, durant el desenvolupament del treball s'ha inclòs informació de fonts primàries i secundàries. El procés d'investigació de la recerca s'ha dividit en diferents fases:

- **1ª Fase: Revisió bibliogràfica**

Primerament, abans de començar la investigació pràctica, s'ha procedit a construir el marc teòric del treball, consultant tota mena de fonts bibliogràfiques, tant en paper com en versió digital. Concretament s'han utilitzat llibres extrets de la Biblioteca de Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i de la Biblioteca Municipal Montserrat Roig de Sant Feliu de Llobregat, diaris i revistes de l'Hemeroteca General de la UAB, així com articles digitals i estudis acadèmics de la base de dades de Google Scholar, Scopus i Dialnet

- i. **2ª Fase: Anàlisi a Internet i a les xarxes socials**

La segona etapa del treball s'ha centrat en la realització d'una anàlisi extensa de la cobertura dels dos actes portada a terme per les mateixes institucions a les xarxes socials i a les pàgines web oficials. Per començar, s'han procedit a analitzar totes les publicacions de X de la Casa Reial espanyola (@CasaReal), l'única xarxa social de la institució, que facin referència a la jura de la princesa Elionor en un termini de 15 dies abans de l'acte, del 16 al 30 d'octubre de 2023; el dia de l'esdeveniment, el 31 d'octubre de 2023; i cinc dies després de l'efemèride, de l'1 al 5 de novembre de 2023. De la mateixa manera, també s'ha fet un recull de totes les piulades del perfil central de X de la Casa Reial britànica (@RoyalFamily) relacionades amb la coronació de Carles III en un període de 15 dies abans de l'acte, del 21 d'abril al 5 de maig de 2023; el dia de l'esdeveniment central, el 6 de maig de 2023; els dos dies posteriors d'activitats emmarcades dins el cap de setmana de la coronació, i cinc dies després de les celebracions, del

9 al 13 de maig de 2023. S'ha escollit la xarxa social X per poder comparar així entre els dos perfils de les dues cases reials. Per fer-ho, s'han establert una sèrie d'indicadors que permeten unificar criteris en l'anàlisi i garanteixen una neutralitat total comparant una institució amb una altra.

o Indicadors:

- 1. Freqüència de les publicacions:** Amb quina freqüència publiquen contingut relacionat amb l'acte protocol·lari?
- 2. Contingut rellevant i adequat:** El contingut té interès pel tipus d'esdeveniment en qüestió? Ajuda a la seva explicació? Es publica informació amb detalls pràctics de l'esdeveniment, com els horaris, ubicacions, participants, etc?
- 3. Ús d'etiquetes:** Les cases reials fan ús d'etiquetes específiques pels esdeveniments protocol·laris? Si és així, es promou el seu ús entre l'audiència?
- 4. Interacció amb l'audiència:** Responen als comentaris o mencions dels usuaris sobre l'acte? Es fomenta la interacció, participació i diàleg entre els seguidors?
- 5. Ús de multimèdia i emoticones:** Es comparteixen materials gràfics dels esdeveniments, com ara imatges, vídeos i altres elements multimèdia? A les publicacions es fa ús de les emoticones?
- 6. Retransmissió en directe:** Ofereixen transmissions en directe o actualitzacions en temps real de l'acte protocol·lari?
- 7. Col·laboracions i mencions de comptes rellevants:** Les cases reials etiqueten a altres comptes rellevants, com ara institucions governamentals o persones involucrades en l'esdeveniment?
- 8. Coherència i to de la comunicació:** La comunicació a X durant l'esdeveniment reflecteix els valors, la identitat i el to tradicional de les cases reials?

9. Seguiment després de l'esdeveniment: Les dues institucions continuen la conversa a X els dies posteriors a l'esdeveniment, amb contingut del tipus resum o moments destacats per mantenir l'interès de l'acte?

10. Repercussió: Quines són les publicacions amb major número de m'agrades, comentaris i retuits?

Seguidament, s'ha fet una segona anàlisi, amb els mateixos períodes temporals, de les publicacions relacionades amb la coronació que s'hagin realitzat a l'Instagram oficial dels Windsor (@Theroyalfamily). Pel que fa a la Casa Reial espanyola, no s'ha pogut fer una recerca del contingut sobre la jura de la Constitució a Instagram perquè la institució no disposa de perfil oficial propi a la xarxa social, a diferència de la corona britànica.

De la mateixa manera que a X, a l'anàlisi a Instagram també s'han definit un seguit d'indicadors que ajuden a estudiar el contingut de manera més eficient.

o Indicadors:

- 1. Qualitat visual del contingut:** Les publicacions sobre l'acte són visualment atractives i d'alta qualitat? S'utilitza material gràfic dels moments claus de l'esdeveniment?
- 2. Coherència estètica:** El tipus de contingut té una estètica en concret que segueix la línia d'identitat visual de la Casa Reial? Fan ús de filtres, edicions i colors per mantenir una aparença uniforme del perfil?
- 3. Històries i contingut en directe:** Es penjen històries durant la cobertura en directe de la coronació? Es realitzen directes des del perfil? S'aprofiten aquestes funcions per apropar a l'audiència a l'esdeveniment?
- 4. Interacció amb l'audiència:** La Casa Reial britànica respon a comentaris o mencions de l'audiència relacionats amb l'acte en concret? Es fomenta la participació i diàleg entre els seguidors abans, durant i després de la coronació?
- 5. Ús d'etiquetes:** Es fa ús d'etiquetes específiques per l'acte protocol·lari a les publicacions? S'anima a l'audiència a compartir les seves pròpies fotos i vídeos de

l'esdeveniment amb una etiqueta en concret? Aquest contingut es destaca i comparteix per part de la Casa Reial al seu perfil oficial?

6. **Col·laboracions i mencions de comptes rellevants:** Etiqueta a altres comptes rellevants, com ara institucions governamentals, organitzacions benèfiques o persones involucrades en l'esdeveniment?
7. **Coherència i to de la comunicació:** La comunicació a Instagram durant l'esdeveniment reflecteix els valors, la identitat i el to tradicional de la Casa Reial?
8. **Seguiment després de l'esdeveniment:** La Casa de Windsor continua compartint contingut relacionat amb la coronació els dies posteriors a l'esdeveniment, amb contingut del tipus resum o moments destacats per mantenir allargar l'interès de l'audiència i mantenir viu l'impacte de l'esdeveniment?
9. **Repercussió:** Quines són les publicacions amb major número de m'agrades i comentaris?

Seguint la mateixa línia d'anàlisi, també s'han recollit les entrades relacionades amb els dos actes a les pàgines web oficials d'ambdues cases reials, ja que són la principal forma de comunicació de les institucions en l'actualitat.

- **3ª Fase: Anàlisi de premsa**

A continuació, s'ha investigat també quina va ser la cobertura mediàtica d'ambdós esdeveniments per part de quatre mitjans de comunicació importants, dos espanyols i dos anglesos, per veure quin és el tractament d'aquests actes per part de la premsa. Pel que fa a la jura de la princesa Elionor, s'han analitzat les publicacions en paper del diari *La Vanguardia*, un dels diaris més llegits del país¹, la setmana abans de l'esdeveniment, del 23 al 30 d'octubre de 2023, i els dies posteriors a l'esdeveniment, del 31 d'octubre al 3 de novembre de 2023.

¹ *La Vanguardia* és el quart diari més llegit d'Espanya i primer de Catalunya segons la primera onada de l'Estudi General de Mitjans del 2024 (AICM EGM, s.d.)

També s'han investigat els números de la revista *¡Hola!*, mitjà destacat dins la crònica social², els dies 25 d'octubre, 2 i 8 de novembre de 2023. Pel que fa a la coronació del monarca britànic, analitzarem la cobertura de la versió anglesa de la mateixa revista espanyola, *Hello*, i del mitjà *The Times*, també dels més importants del país³, la setmana prèvia a l'acte, del 29 d'abril al 5 de maig de 2023, i els dies posteriors a l'esdeveniment, del 6 al 15 de maig de 2023. Per portar a terme l'anàlisi, s'han seguit uns indicadors amb el mateix propòsit que els anteriors, guiar la recerca.

O Indicadors:

1. **Objectivitat i to:** Els mitjans exposen els fets de forma imparcial? El to de les publicacions és neutral, positiu o negatiu? Com influeix això en la percepció de l'acte?
2. **Veracitat:** La informació i les dades que es recullen són precises i exactes?
3. **Espai:** Quant d'espai dediquen a l'acte en qüestió en comparació amb altres temes d'actualitat?
4. **Perspectiva i opinions:** Els mitjans inclouen punts de vista diversos sobre els esdeveniments, a més d'opinions d'experts, analistes i persones rellevants, o només hi ha una única narrativa?
5. **Context proporcionat:** S'ofereix suficient contingut històric, polític o cultural per entendre completament el significat dels actes?

• 4ª Fase: Entrevistes a experts

Finalment, un cop recollida tota aquesta informació, i per concloure la investigació prèvia, s'ha complementat tot el contingut amb l'elaboració de dues entrevistes a dues professionals de la comunicació especialitzades en la Casa Reial espanyola i la Casa Reial britànica, Nuria Tiburcio

² *¡Hola!* és la segona revista setmanal més llegida d'Espanya segons la primera onada de l'Estudi General de Mitjans del 2024 (AICM, EGM, s.d.)

³ *The Times* és el quart diari més llegit del Regne Unit segons les darreres dades que s'han fet públiques el 2020 (Tobitt & Majid, 2024) i *Hello* arriba a 600.000 lectors cada setmana sent la revista de crònica social més llegida del Regne Unit (Barnett, s.d.)

i Ana Polo, respectivament. Totes dues entrevistes es van dur a terme de forma digital, a través d'un qüestionari enviat per correu electrònic, a petició de les professionals, després de contactar prèviament a través d'Instagram i X.

4. Marc Teòric

4.1. Breu història de les dues cases reials

4.1.1. La Casa Reial espanyola

Actualment, a Europa hi ha 10 països on encara perdura la monarquia: Espanya, Regne Unit, Bèlgica, Dinamarca, Liechtenstein, Luxemburg, Mònaco, Noruega, Països Baixos i Suècia. Totes elles són monarquies constitucionals, en què el rei és el Cap de l'Estat (Flores & Leralta, 2023) i només regna, no governa, ja que aquesta responsabilitat l'ostenta un primer ministre escollit democràticament (Crespo-MacLennan, 2023).

En el cas d'Espanya, la forma política de l'Estat és una monarquia parlamentària, tal com diu l'article 1.3 de la Constitució espanyola. El rei, en aquest moment Felip VI, és “la màxima autoritat de l'Estat, símbol de la unitat i permanència de la nació, l'encarregat d'arbitrar i moderar el funcionament de les institucions i el màxim representant a les relacions internacionals”, segons dicta l'article 56 de la Constitució de 1978.

Per conèixer els orígens de la monarquia espanyola ens hem de remuntar fins al 1469, quan es produeix el matrimoni entre els Reis Catòlics, Isabel I de Castella i Ferran II d'Aragó, fet que va donar lloc a la unió de la Corona de Castella i la Corona d'Aragó. Tot i això, el títol de Reis d'Espanya no s'utilitza fins al 1479, quan Ferran II va heretar la Corona d'Aragó i aquesta va deixar d'existir definitivament (Artola, 1999).

Així doncs, l'actual dinastia regnant a Espanya és la Casa de Borbó, que té el seu origen a França i que s'instaura en el poder a partir de 1700 amb Felip V, net de Lluís XIV de França, després que el darrer rei de l'anterior dinastia regnant a Espanya, la dels Àustries, Carles II, morís sense descendència (Cervera, 2018). Això va provocar la Guerra de Successió Espanyola, un conflicte armat en què les grans potències europees van lluitar pel control del tron espanyol. Finalment, Felip V, conegut anteriorment com a Felip d'Anjou, va guanyar la guerra i va ser proclamat rei d'Espanya (María, 2023).

Des d'aleshores, la dinastia dels Borbons ha regnat a Espanya fins a l'actualitat, excepte durant la invasió de Napoleó, la primera i segona república i la dictadura de Francisco Franco. Durant

aquests més de 300 anys, han estat onze els reis d'aquesta dinastia que han regnat a l'Estat espanyol: Felip V, Lluís I, Ferran VI, Carles III, Carles IV, Ferran VII, Isabel II, Alfons XII, Alfons XIII, Joan Carles I i Felip VI (Granados Loureda, 2010).

Pel que fa a l'actual monarquia parlamentària, aquesta es restaura el 1975, després de la mort del general Franco i la fi de la dictadura, moment en què Joan Carles I, net d'Alfons XIII, és proclamat rei d'Espanya seguint la voluntat del dictador. El monarca va liderar un període de transició cap a la democràcia, començant per la Constitució de 1978, que encara avui perdura (Casa Reial, s.d.). Tot i això, una sèrie d'escàndols de tota índole, especialment el cas de corrupció Nóos, on va estar implicat el seu gendre Iñaki Urdangarin, i un trencament de maluc mentre caçava elefants a Botswana en plena crisi econòmica, van fer que Joan Carles I abdiqués en favor del seu fill, Felip VI (Zarzalejos, 2014), que regna des del 19 de juny de 2014. Està casat amb la periodista Leticia Ortiz Rocasolano des del 1 de novembre de 2003. El matrimoni ha tingut dues filles: la princesa d'Astúries, Elionor, hereva de la Corona, i la infanta Sofia, segona en la línia de successió (Casa Reial, s.d.).

4.1.2. La Casa Reial britànica

Quant al cas britànic, el Regne Unit és un estat sobirà format per quatre països: Anglaterra, Escòcia, Gal·les i Irlanda del Nord. És una monarquia constitucional i parlamentària, per la qual cosa el cap d'Estat en l'actualitat és el rei Carles III (Valle, 2023). Ara bé, no només ostenta aquest títol, sinó que també és cap de l'Església anglicana i de la Mancomunitat de Nacions (The Commonwealth), una organització de 54 països que en el seu moment formaven part de l'Imperi Britànic, dels quals 15 són estats membres monàrquics que reconeixen a Carles III com a Cap d'Estat (Monjardín, 2023).

Pel que fa a la seva història, la monarquia britànica és de les més antigues d'Europa, únicament superada per la danesa. El seu origen es troba al segle IX, amb el regnat d'Egbert, rei de Wessex, considerat el primer monarca anglès (Bogdanor, 1995).

Actualment, la família que ostenta la Corona britànica és la Casa de Windsor. Per explicar els seus inicis hem de remuntar-nos fins al 1840, quan la reina Victòria, darrera monarca de la Casa de Hannover, es va casar amb el príncep alemany Albert de Saxònia-Coburg Gotha. Fruit d'aquest matrimoni, la dinastia britànica va a passar a anomenar-se amb el cognom del baró,

tot i que la portadora de la Corona fos la reina Victòria. Així doncs, la dinastia va continuar amb el rei Eduard VII i el rei Jordi V, qui definitivament va canviar el nom alemany de Saxònia-Coburg Gotha durant la I Guerra Mundial a causa del sentiment antigermànic que hi havia a la societat britànica. Va ser el 17 de juliol de 1917 quan va emetre un edicte on declarava que el nom oficial de la dinastia seria el de Windsor, en relació amb el castell de Windsor, un palau situat al comtat de Berkshire, a Anglaterra, que ha estat una de les residències reials britàniques des del segle XI, amb Guillem I el Conqueridor (Urreta, 2023).

Tanmateix, d'aquesta mateixa dinastia sorgeix el regnat més llarg de la història del Regne Unit, a més d'un dels monarques més populars i respectats de la història, la reina Elisabet II. La sobirana va ascendir al tron britànic l'any 1952, amb 25 anys, després de la prematura mort del seu pare, el rei Jordi VI, i va regnar durant 70 anys, fins a la seva mort, el 8 de setembre de 2022. Elisabet II va estar casada amb Felip Mountbatten, qui posteriorment es va convertir en Duc d'Edimburg. El matrimoni va tenir quatre fills: Carles, Anna, Andreu i Eduard. Al llarg del seu regnat, va veure governar a 16 primers ministres britànics, va celebrar cinc jubileus i va visitar 116 països. El seu sentit del deure i la neutralitat política van fer d'ella un símbol nacional del Regne Unit (The Royal Family, s.d.).

En l'actualitat, el monarca britànic és Carles III, que va arribar a la Corona amb 73 anys, el 8 de setembre de 2022, sent el rei britànic amb més edat en fer-ho (Arana, 2023). El 29 de juliol de 1981 l'aleshores príncep de Gal·les va contraure matrimoni amb Diana Spencer, amb qui va tenir dos fills: el príncep Guillem, actual hereu de la Corona, i el príncep Enric. Anys després, el 9 de desembre de 1992, es va anunciar la separació de Carles i Diana i el 28 d'agost de 1996 es van divorciar definitivament. El 31 d'agost de 1997 la princesa Diana va morir en un accident de cotxe a París. El 9 d'abril de 2005 el príncep de Gal·les es va casar amb Camil·la Parker Bowles en una cerimònia civil (The Royal Family, s.d.).

4.2. La comunicació institucional a la monarquia

La comunicació estratègica i integral és una eina essencial per aconseguir els objectius de qualsevol institució, així com per mantenir la seva imatge i reputació. Diversos investigadors han estudiat la importància d'una política de comunicació eficaç per a qualsevol organització

amb una dimensió social. És el cas de Martínez Solana, que assegura que “es vulgui o no, una institució sempre està emetent un missatge, fins i tot quan no diu res” (2015).

Segons Martínez Solana, “gestionar la comunicación en el siglo XXI pasa por diseñar planes eficientes (y por lo tanto adecuados)” a les noves tecnologies i a les noves formes de comunicar. Així mateix, l'autor creu que això “otorgará la máxima coherencia a la política de comunicación global de la institución, de modo que responda a unos objetivos y estrategias comunes para todas las instancias de la organización” (2015).

Tal com assegura Bueno Fernández, el protocol és part de la comunicació de les institucions, ja que “utilizan estratégicamente las funciones del ceremonial en los eventos” (2015) amb l'objectiu de “transmitir mensajes y signos identitarios organizacionales a los distintos públicos” (2015). En el cas de les cases reials, el protocol i la part cerimonial són fonamentals en la seva estratègia comunicativa, ja que l'autora considera que a partir d'aquestes regles “se establece cual es el lugar que cada cual ocupa en la jerarquía [...], los símbolos que tienen significados en la entidad y el acontecimiento concreto en particular”. Així mateix, el ritu cerimonial associat a aquestes institucions permet “crear una atmósfera solemne recurriendo a la simbología propia del evento, teniendo en cuenta su naturaleza” (2015).

La irrupció de les xarxes socials ha revolucionat totalment aquest tipus de comunicació, obligant les institucions a adaptar els seus plans comunicatius mitjançant l'ús de les noves eines comunicatives a l'abast, com ara X (abans Twitter), Facebook, Instagram o YouTube. Les cases reials s'han sumat també a la nova corrent comunicativa, tal com demostra Portella Genestar, que duu a terme una anàlisi extens de les xarxes socials de les cases reials espanyola, neerlandesa i britànica, tot i que l'autora exposa que no totes s'han adaptat de la mateixa forma (2022).

Així mateix, recentment la comunicació institucional quant a la gestió de crisis a la monarquia també ha estat motiu d'estudi. És el cas de Martín Mira, que analitza l'ús que fa la família reial anglesa de les xarxes socials com a part de la seva estratègia comunicativa en la crisi coneguda amb el nom de “Megxit”, quan els ducs de Sussex van decidir deixar de ser membres actius de la Casa Reial britànica. L'autora conclou que “las redes no fueron uno de los canales prioritarios en la comunicación de esta crisis”, per l'endarreriment a l'hora de pronunciar-se sobre la qüestió

(2021), la qual cosa contrasta amb les afirmacions d'experts com Burgueño. L'autor assegura que és imprescindible “tener en cuenta los medios digitales en el momento en que estalla una crisis”, ja que “se pueden convertir en una campaña de relaciones públicas positiva y no solo salir airoso, sino reforzado” (2018).

4.3. La comunicació de la Casa Reial espanyola

4.3.1. Estructura comunicativa interna

En l'actualitat, la irrupció de les noves tecnologies i l'aparició de les eines 2.0 han fet que les institucions hagin d'adaptar la comunicació a l'entorn virtual, segons explica García Fernández (2015). L'autor assegura que “en el caso de la Casa de SM el Rey, estamos asistiendo a un cambio en los planes estratégicos de comunicación que incluyen la utilización de nuevas herramientas 2.0 como la nueva Web corporativa, o los canales YouTube”. A més, defensa que és per això que les rutines de comunicació de l'equip encarregat a la Casa Reial s'han vist modificades els darrers anys, amb la intenció de renovar-les i adaptar-les per aconseguir que la societat continuï connectant amb la institució (2015).

Segons la tercera onada de l'Estudi General de Mitjans del 2023 (AICM EGM, s.d.), Internet és el mitjà més utilitzat pels espanyols amb un resultat del 87,6%, la qual cosa fa que la majoria dels ciutadans estiguin informats de l'actualitat del seu país a través dels mòbils i, molt especialment, de les xarxes socials. La irrupció d'aquestes comunitats virtuals ha modificat la forma com la societat comunica i, per tant, també ha canviat totalment la manera com les institucions públiques gestionen les seves estratègies comunicatives, incloses les més clàssiques, les monarquies. Aquestes s'han adaptat al nou context social de cadascun dels països on regnen, apostant per noves maneres de comunicar, com ara mitjançant pàgines web i comptes propis de X i Instagram, per continuar arribant als ciutadans.

L'actual organigrama de la Casa de SM el Rei es divideix en tres grans departaments: el Cap de la Casa, la Secretaria General i el Quarter Militar. Dins la Secretaria General trobem diverses unitats, entre les quals es troba la de Comunicació. Aquesta àrea s'encarrega de “mantenir contacte amb els professionals dels mitjans de comunicació, informant-los de totes les previsions d'activitats oficials de la família reial, així com del contingut i desenvolupament de

les mateixes”. El director del departament és Jordi Gutiérrez, nascut a Barcelona l’any 1959 i llicenciat en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva carrera professional va començar l’any 1977 com a periodista, treballant durant diversos anys en diferents mitjans de premsa escrita, ràdio i televisió, especialitzat en informació política i institucional. L’any 1993 es va incorporar a la Casa de SM el Rei, com a Subdirector General de Relacions amb els Mitjans de Comunicació, lloc que va ocupar fins a desembre de 2009. Per Reial Decret 546/2014, del 25 de juny, va ser nomenat Director de Comunicació de la Secretaria General de la Casa de SM el Rei pocs dies després de la proclamació de Felip VI (Casa Reial, s.d.).

Respecte als principals canvis en matèria de comunicació que la institució va introduir per adaptar-se a l’era digital destaquem el llançament d’una renovada pàgina web corporativa el 21 de setembre de 2012, tot i que la primera versió ja existia des de 1998, l’obertura d’un canal de YouTube propi el 20 de desembre de 2012 i d’un compte oficial de X (abans Twitter) el 21 de maig de 2014 (García Fernández, 2015). Així mateix, l’any 2013 es va crear una versió infantil de la pàgina web oficial, així com una aplicació per a dispositius mòbils titulada “Descubre la Casa del Rey”, però actualment totes dues ja no existeixen (Veloz, 2019). L’any 2014, la pàgina web creada el setembre de 2012 es va adaptar a la Llei 19/2013 de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern, creant un nou apartat de transparència amb informació econòmica i pressupostària de la institució (García, 2022).

4.3.2. Relació amb la premsa

La Casa Reial espanyola és una de les institucions més importants del país, la qual cosa fa que sigui de gran interès polític i mediàtic en la societat. Tot i això, durant aquests més de 40 anys de democràcia, la cobertura mediàtica de la institució ha viscut un procés de transformació fins al dia d’avui que ha canviat totalment la relació de la premsa amb la Corona.

D’una banda, el context polític marcat per una Transició Democràtica liderada pel rei Joan Carles I després d’una Dictadura de 40 anys, va fer que durant molt de temps hi hagués un anomenat “pacte de silenci”. Això va provocar que els mitjans de comunicació protegissin a la monarquia espanyola evitant publicar qualsevol mena d’informació que anés en contra de la imatge del rei, ja que es considerava que això anava també en contra dels interessos d’Espanya

(Ramos, 2013). Tal com indica Ramos, la situació va canviar a partir de tres moments claus: el cas Nóos i la condemna a presó del gendre de Joan Carles I, Iñaki Urdangarin; l'accident del net del rei, Felip J. Froilán, amb una arma i, especialment, el trencament de maluc de Joan Carles I mentre caçava elefants a Botswana en plena crisi econòmica (Ramos, 2013). Aquests van ser els detonants que van donar lloc a una ruptura de l'anomenat "tabú reial" que protegia a la Corona espanyola de ser objecte de crítica o d'investigació i que custodiava a la institució en una bombolla protectora (Barredo, 2013).

El seguit d'escàndols relacionats amb la família reial va fer que el 2 de juny de 2014 el rei Joan Carles I abdiqués en favor del seu fill, Felip de Borbó i Grècia, que va ascendir al tron en un moment molt delicat per a la institució. De fet, segons una enquesta del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) d'abril de 2015, la Casa Reial espanyola era de les institucions pitjor valorades al país amb un 4,3 de nota (Romero, 2022). Això va comportar que el CIS deixés de preguntar sobre la monarquia, la qual cosa va justificar anys més tard el director de l'organisme, José Félix Tezanos, afirmant que es tractava d'una qüestió "irrellevant pels espanyols" (Tolosa, 2020).

Aquesta, però, no va ser l'única conseqüència de la crisi d'acceptació de la monarquia a Espanya, sinó que la proclamació del nou rei, Felip VI, va fer que la Casa Reial iniciés diversos canvis, com la reducció de la família reial i la introducció de la Llei de Transparència en la seva institució (Zarzalejos, 2015), així com la reducció d'un 20% del seu salari (Junquera, 2015).

Amb tot, la relació de la Casa Reial amb la premsa ha millorat des de l'arribada de Felip VI al poder, tot i que el trencament del tabú reial ha fet que tots els mitjans continuïn fent-se ressò dels escàndols del rei emèrit, Joan Carles I, així com de tota la família del rei. No obstant això, les persones que conformen oficialment la família reial, en aquest cas el rei Felip VI, la reina Leticia, la reina emèrita Sofia, la princesa Elionor i la infanta Sofia, no reben el mateix tractament que els familiars del rei que ja no formen part de la institució com a tal (De Los Ríos, 2022).

4.4. La comunicació de la Casa Reial britànica

4.4.1. Estructura comunicativa interna

La Casa Reial britànica és coneguda com L'Empresa (The Firm), un apel·latiu atribuït al rei Jordi VI, que es va referir a la Casa de Windsor com si fos una empresa i no una família. No obstant això, alguns historiadors asseguren que el nom va ser ideat pel príncep Felip, Duc d'Edimburg, quan es va casar amb l'aleshores princesa Elisabet el 1947 (Díez, 2021).

La monarquia britànica s'ha adaptat en l'actualitat i continua sent la més popular del món. Els seus membres són autèntiques celebritats a escala internacional. A més, tot allò que representa s'ha convertit en una de les marques més lucratives del món (Elven, 2020). Es tracta d'una mena d'indústria reial que domina la cultura sent la font de productes culturals, com ara la pel·lícula *La reina* (2006), *El discurso del rey* (2010) o la popular sèrie de Netflix *The Crown* (estrenada el 2016) (Elven, 2020).

Si ens centrem a l'actual organigrama de la Casa Reial britànica, veiem que es divideix en cinc grans departaments: l'Oficina del Secretari Privat, l'Oficina del Tresorer, el Mestre del Departament de la Llar, l'Oficina del Lord Chamberlain i la Col·lecció Reial. Dins l'Oficina del Secretari Privat trobem la branca dedicada a la comunicació de la Casa Reial, concretament l'Oficina de Premsa (The Royal Family, s.d.), dirigida des de 2022 pel periodista Tobynd Andreae, antic subdirector del mitjà anglès Daily Mail. El seu nomenament, per part del rei Carles III, va sorprendre pel mitjà del qual provenia, molt crític amb la família reial, especialment amb el príncep Enric i la seva dona, Meghan Markle (Millán, 2022).

La comunicació és essencial per continuar amb l'alt nivell de popularitat que té entre els ciutadans. És per això que la Casa Reial britànica s'ha adaptat als nous temps amb diverses accions. L'any 1997 va llençar per primer cop una pàgina web pròpia amb tota la informació sobre la família reial i la seva activitat. Amb el pas dels anys, el web s'ha renovat en diverses ocasions fins a la versió actual, del 7 d'abril de 2016 (The Royal Family, s.d.). Aquesta és l'eina de comunicació institucional principal de la família reial britànica, ja que és aquí on es publica tota la informació en relació amb la seva activitat, així com l'actualitat dels seus membres, els comunicats oficials i la història de la monarquia, entre d'altres (Martín Mira, 2021). La pàgina

web consta de set apartats: El Rei; la Reina; La Coronació; La Família Reial; La Reina Elisabet II; Residències reials, Art i Història; i Notícies. Així doncs, també disposa d'uns subapartats sobre la política d'ús de la pàgina web i qüestions més tècniques, a més del Centre de Mitjans. Aquest departament, que depèn directament del Palau de Buckingham, s'encarrega de fer els arranjaments perquè els membres dels mitjans de comunicació cobreixin les visites, els esdeveniments i les notícies de la família reial. És en aquest apartat on es pot consultar tota la informació sobre les visites i esdeveniments reials, les notes de premsa, els discursos o els informes financers de la institució (The Royal Family, s.d.).

La institució també és present a les xarxes socials, un mitjà de comunicació més dels nostres dies. L'octubre de 2007 es va crear un canal de YouTube propi i dos anys després, l'abril de 2009, es va obrir un compte oficial de la Casa Reial britànica a X, que als seus inicis estava dedicat a tota la família reial (Cellan-Jones, 2009). Més endavant, el compte va quedar reservat per la reina Elisabet II, ja que l'equip de comunicació de l'hereu de la Corona, el príncep Carles, va obrir un perfil propi de Clarence House, la seva residència oficial, l'octubre de 2010, encara que des que Carles és rei ja no s'utilitza, sinó que fan servir el perfil principal (Phillips, 2022). Finalment, el setembre de 2014 els aleshores ducs de Cambridge i el príncep Enric van obrir-se el seu propi perfil a la xarxa social, amb el nom de Kensington Royal, fent referència a la seva residència oficial (Guimón, 2015), tot i que ara només és utilitzat pels ja prínceps de Gal·les, Guillem i Caterina.

Tanmateix, la família reial britànica també disposa d'un perfil de Facebook, creat el setembre de 2010, mentre que el 2013 també va arribar a Instagram, primer amb un perfil dedicat a tota la monarquia, que es va obrir el 26 de març d'aquell mateix any (The Royal Family, s.d.) i després, l'octubre de 2012, un més en concret sobre Clarence House, per fer-se ressò de l'activitat de l'aleshores príncep Carles; i un altre de Kensington Royal, sobre els prínceps Guillem i Caterina, el gener de 2015. La darrera xarxa social que la Corona britànica ha obert és un canal de YouTube propi dels prínceps de Gal·les, que està disponible des d'octubre del 2020 (Martín Mira, 2021).

4.4.2. Relació amb la premsa

Els tabloides dominen la premsa britànica i la família reial no se salva del constant escrutini que porten a terme aquest tipus de mitjans. Tal com afirma Martín Mira, la Casa Reial britànica és “un fenómeno de masas que cada día despierta más seguidores”. És per això que tot el que tingui a veure amb ella genera un gran interès i fascinació a la societat britànica i, al mateix temps, a tot el món (2021). Però la relació de la difunta reina Elisabet II i la seva família amb els mitjans de comunicació britànics al llarg dels seus 70 anys de regnat ha passat per diferents etapes: des d'un respecte institucional fins a una cobertura mediàtica més personal i crítica.

Històricament, s'havia protegit als membres de la família reial, ja que es consideraven una identitat nacional, però això va començar a canviar a partir de la segona part del regnat d'Elisabet II, quan els mitjans comencen a centrar-se més en la vida privada dels membres de la Corona, especialment de tots els fills i nets de la reina (Thirkettle, 2018). Aquesta situació es va agreujar a partir dels rumors de separació entre l'aleshores príncep de Gal·les, Carles d'Anglaterra, amb Diana Spencer, moment en què infidelitats, escàndols, amants, entre d'altres, van començar a ocupar totes les portades dels tabloides britànics (Martín Mira, 2021).

Tot i això, cal dir que la difunta reina Elisabet II gaudia d'una gran popularitat entre la societat britànica, el que feia que la premsa tingués un gran respecte per la monarca, tot el contrari de Carles III, que encara avui pateix les conseqüències del seu divorci amb la popular princesa Diana i la seva infidelitat amb l'actual reina consort, Camil·la Parker Bowls (Otero, 2023). De fet, segons el darrer sondeig de YouGov de 2023 sobre l'índex de popularitat de la família reial britànica, Carles III ocupa la cinquena posició amb un 51%, darrere de membres propers com el seu fill Guillem, príncep de Gal·les, i la seva nora Caterina, princesa de Gal·les, així com la seva germana, la princesa reial, Anna. Malgrat això, des que Carles III va ascendir al tron, el seu suport popular ha augmentat, ja que, convertit ara en símbol de la nació, el patriotisme de la gent fa que el recolzin més (Gómez Díaz, 2023).

De fet, les dades sobre l'índex de popularitat dels membres més destacats de la Casa Reial britànica han experimentat un important canvi, després que el 5 de febrer de 2024, el rei Carles III anunciés que pateix càncer i que es troba sota tractament, sense especificar de quin tipus i el grau de gravetat de la malaltia (Sierra, 2024). Això ha provocat que la popularitat del rei hagi

augmentat fins al 58% al darrer sondeig de YouGov del primer trimestre de 2024 (Smith, 2024).

No obstant això, el canvi més important s'ha produït amb la princesa de Gal·les, Caterina, que durant els primers mesos de l'any ha protagonitzat una crisi de comunicació sense precedents al Palau de Kensington. Aquesta va començar després que el seu equip de comunicació anunciés que el 16 de gener de 2024 se sotmetria a una cirurgia abdominal programada que la faria deixar les seves funcions públiques fins després de Pasqua, sense explicar els motius concrets de l'operació ni donar més informació. El 29 de gener, la princesa de Gal·les va rebre l'alta i va abandonar l'hospital, però a diferència del rei Carles III, que va ser operat de pròstata al mateix temps i va aparèixer públicament en rebre l'alta, Caterina no va ser vista. La falta d'informació oficial i l'absència d'imatges de la princesa van donar lloc a una infinitat d'especulacions i rumors sobre el seu veritable estat de salut. El 4 de març, el mitjà estatunidenc *TMZ* va publicar una foto de Caterina a l'interior d'un cotxe, acompanyada de la seva mare, amb ulleres de sol i amb una expressió seria. Els mitjans britànics no van publicar la fotografia per respecte a la intimitat de la princesa, tot i que la resta del món es va fer ressò de la imatge.

L'alarma social i mediàtica es va fer cada vegada més gran, per la qual cosa el 10 de març, a les xarxes socials dels prínceps de Gal·les, i coincidint amb la celebració del Dia de la Mare al Regne Unit, es va publicar una fotografia de la princesa, juntament amb els seus tres fills. Hores després, però, agències britàniques van descobrir que la imatge havia estat retocada, cosa que va obligar la princesa a demanar disculpes personalment a través d'un breu comunicat escrit a les xarxes socials, admetent l'error. La iniciativa tenia l'objectiu de frenar els rumors, però no només no va aconseguir-ho, sinó que els va augmentar. El 18 de març, el diari *The Sun* va publicar en portada una imatge extreta d'un vídeo on es veu als prínceps de Gal·les sortint d'un supermercat, tot i que alguns van assegurar que la Caterina que sortia a les imatges no era ella en realitat. La crisi de comunicació va finalitzar el 22 de març, quan el Palau de Kensington va publicar un vídeo d'uns dos minuts de la mateixa princesa anunciant que també pateix càncer i que està sota tractament de quimioteràpia (Díaz, 2024).

L'anunci de la seva malaltia va generar una onada de suport entre la societat britànica, després de mesos de rumors i teories sobre el seu estat de salut. És per això que al sondeig de YouGov de la primera part de 2024, Caterina de Gal·les ha passat a ocupar la primera posició, com a

membre viu de la família reial més popular amb un 71%, seguit del seu marit, el príncep Guillem, amb un 67% (Smith, 2024).

4.5. Breu història de dos grans esdeveniments protocol·laris de les cases reials

4.5.1. La jura de la Constitució de l'hereu de la Corona espanyola

La Constitució espanyola estableix a l'article 61.2 que l'hereu de la Corona “prestarà jurament davant les Corts Generals en assolir la majoria d'edat”. L'acte de jurament de l'hereu de la monarquia espanyola s'ha celebrat, tan sols, en dues ocasions: el 30 de gener de 1986 amb l'actual rei, Felip VI, i el 31 d'octubre de 2023, amb l'actual princesa d'Astúries, Elionor. Tot i això, durant els segles XIX i XX s'han donat altres cerimònies similars amb reis o regents jurant una de les vuit constitucions que ha tingut Espanya com a condició indispensable per ser proclamats (Sala, 2023). És el cas de l'esposa del rei Alfons XII, Maria Cristina d'Habsburg-Lorena, que es va quedar vídua del seu marit mentre encara estava embarassada del que seria el seu únic fill baró, Alfons XIII. És per això que el 30 de desembre de 1885 va jurar la Constitució de 1876 com a regent del futur Alfons XIII, que naixeria cinc mesos després. Va ocupar aquest càrrec fins a l'any 1902, quan el seu fill va assolir la majoria d'edat i també va jurar la Constitució (Barreira, 2023).

Amb la restauració de la monarquia i l'elaboració de la Constitució actual de 1978, es va establir el jurament per part del Príncep d'Astúries, hereu de la Corona espanyola. Felip de Borbó va ser el primer a fer-ho l'any 1986, quan va fer 18 anys, i sota la mirada del seu pare, el rei Joan Carles I, al Congrés dels Diputats. 37 anys després, la princesa d'Astúries, Elionor, va ser la segona hereva de la Corona espanyola en fer-ho. L'acte, que es va celebrar el 31 d'octubre de 2023, dia del seu 18è aniversari, va ser molt semblant al del seu pare. Va començar amb l'arribada al Congrés dels Diputats de Ses Majestats i les Alteses Reials, la princesa d'Astúries i la infanta Sofia, per ser rebuts per la resta d'autoritats de l'Estat. A continuació, la família reial va entrar a l'Hemicicle per sentir l'Himne Nacional. Tot seguit, es va procedir a la part central de l'acte, el discurs de la presidenta del Congrés i la jura de la Constitució espanyola davant les Corts Generals per part de la princesa d'Astúries mitjançant la mateixa fórmula que va fer servir el seu pare: “Juro desempeñar fielmente mis funciones, guardar y hacer guardar la Constitución

y las leyes, respetar los derechos de los ciudadanos y de las Comunidades Autónomas, así como fidelidad al Rey”. Tot seguit, la presidenta del Congrés dels Diputats va tancar la sessió pronunciant les següents paraules: “Las Cortes Generales acaban de recibir el juramento que Vuestra Alteza ha prestado, en cumplimiento de la Constitución, como heredera de la Corona. Señorías. ¡Viva la Constitución! ¡Viva el Rey! ¡Viva España!”. Una vegada finalitzat l'acte de jurament de la Constitució, els Reis, la princesa Elionor i la infanta Sofia es van traslladar al Palau Reial de Madrid, on el rei va imposar a la princesa d'Astúries el collaret del Reial i Distingit Orde Espanyol de Carles III, en presència dels poders de l'Estat (Casa Reial, s.d.).

4.5.2. La coronació del monarca britànic

La coronació del monarca britànic es tracta d'una cerimònia de celebració, però també de solemnitat i tradició, on el sobirà és ungit, beneït, consagrat i investit amb les joies de la Corona (Estirado, 2023). És un acte religiós que simbolitza la idea que els reis són ungits per Déu i s'ha mantingut en essència des de fa mil anys (The Royal Family, s.d.).

Els darrers 900 anys, la cerimònia ha tingut lloc a l'Abadia de Westminster, a Londres, l'església més important de la ciutat, a més de ser el panteó de nombrosos monarques britànics i seu de les celebracions reials més importants. D'aquesta manera, se simbolitza el paper del monarca com a cap de l'Església d'Anglaterra. El servei religiós sempre és dirigit per l'arquebisbe de Canterbury, cap espiritual de l'Església, i està format per cinc parts: el reconeixement del nou monarca un cop entra a l'Abadia, el jurament, la unció amb oli consagrat, la investidura i coronació, i l'entronització i homenatge (Álvarez Patilla, 2023).

Aquesta gran cerimònia de la monarquia britànica té lloc uns mesos després de la proclamació del nou monarca, un cop finalitza el període de dol per la mort de l'anterior rei. Durant aquest temps, s'aprofita per organitzar tota la logística que comporta un esdeveniment d'aquestes dimensions. A més, al tractar-se d'un acte d'Estat, solen assistir representants de les cambres del Parlament britànic, l'Església i l'Estat, a més de primers ministres i destacats ciutadans de la Mancomunitat de Nacions. Alhora, també assisteixen caps d'estat i de govern de molts altres països.

Durant la cerimònia, el sobirà presta jurament de la coronació. Tot seguit, és ungit, beneït i consagrat per l'arquebisbe, assegut a la cadira del rei Eduard I, que data de l'any 1300, i que

utilitzen tots els sobirans des de 1626, juntament amb la sagrada Pedra del Destí. A continuació, el monarca rep l'orbe i els ceptres i l'arquebisbe li col·loca la corona de Sant Eduard, realitzada l'any 1661. En cas que hi hagi una reina consort, aquesta també és coronada amb el rei en una cerimònia similar, però més senzilla, com és el cas de la reina Camil·la. En canvi, si el nou sobirà és una reina, el consort d'aquesta no serà coronat, com va passar amb el duc d'Edimburg, Felip Mountbatten, durant la coronació de la reina Elisabet II (The Royal Family, s.d.).

La darrera coronació d'un monarca britànic va ser la de Carles III, el 6 de maig de 2023, després de gairebé 70 anys de l'anterior, la de la seva mare, Elisabet II. El monarca es va convertir en el 40è rei britànic en ser coronat a l'Abadia de Westminster, juntament amb la reina consort, Camil·la. En comparació amb la coronació de la difunta Elisabet II, la de Carles III va ser una cerimònia més reduïda, amb 6.000 assistents menys i una representació religiosa i social més diversa, combinant la tradició i l'avantguarda. Tot i això, es van mantenir els rituals tradicionals de l'acte: l'arribada en processó de Ses Majestats a l'Abadia de Westminster des del Palau de Buckingham, coneguda com "La Processó del Rei"; la cerimònia religiosa de la coronació; la tornada en processó de Ses Majestats ja coronades cap al Palau de Buckingham amb la Carrossa d'Estat Daurada, coneguda com "La Processó de la Coronació"; la Salutació Reial al Jardí de Buckingham de les Forces Armades del Regne Unit i de la Mancomunitat de Nacions; i l'aparició de tota la família reial britànica al balcó del Palau per veure el pas dels avions militars, saludar als ciutadans congregats a l'exterior i concloure els actes cerimonials del dia.

Així mateix, els dies posteriors a la coronació la celebració va continuar amb diferents actes organitzats per l'ocasió, en l'anomenat Coronation Weekend (Cap de setmana de la coronació). El 7 de maig va tenir lloc el Coronation Concert, un concert especial organitzat i retransmès per la BBC als jardins del Castell de Windsor amb la participació d'artistes internacionals com Katy Perry o Andrea Bocelli, amb la presència de tota la família reial. A més, aquell dia també es va celebrar el The Coronation Big Lunch (Gran dinar de la coronació), on famílies, amics, veïns i comunitats van celebrar dinars conjunts al llarg de tot el Regne Unit. Finalment, el dilluns 8 de maig, decretat festiu nacional a tot el país, va tenir lloc el The Big Help Out (La gran ajuda), el darrer acte de la coronació. Va consistir en una jornada per animar a tota la ciutadania a col·laborar amb causes solidàries de la seva regió (The Royal Family, s.d.)

5. Anàlisi i comparació dels resultats de la investigació

5.1. La cobertura dels dos actes protocol·laris per part de les cases reials

5.1.1. La cobertura dels dos actes protocol·laris a la xarxa social X

Per començar amb l'anàlisi dels resultats del treball de camp, s'ha fet un recull de les dades més rellevants de la cobertura realitzada als perfils oficials de X de les dues cases reials sobre els dos grans actes. La informació va ser recollida en data de 28 de març de 2024, quan el perfil de la Casa Reial espanyola tenia 1.100.000 seguidors i el perfil de la Casa Reial britànica en tenia 5.700.000. Abans, però, cal aclarir que, tot i que es tracten de dos esdeveniments de gran importància institucional i protocol·lària per les dues monarquies i els seus respectius països, no són del tot equiparables entre ells, ja que en el cas de la coronació el grau d'importància és major per la transcendència històrica de l'acte i pel fet de ser l'inici oficial del regnat d'un monarca. En canvi, la jura de la Princesa d'Astúries es tracta d'un esdeveniment relativament recent i on el protagonisme el té l'hereu de la Corona, i no pas el rei. Tenint en compte això, s'ha procedit a fer una comparació rigorosa basant-nos en els indicadors formulats anteriorment. A la taula 1 es pot observar un recull de les dades més concretes, seguint els indicadors, en forma de comparació entre una institució i una altra.

Taula 1. Comparació de la cobertura de la jura i la coronació realitzada a X per part de les cases reials espanyola i britànica⁴

Indicadors	Casa Reial espanyola: Jura de la Princesa d'Astúries (@CasaReal)	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@RoyalFamily)
Freqüència de les publicacions	15 dies abans de l'acte: 2 publicacions. Dia de l'acte: 16 publicacions.	15 dies abans de l'acte: 37 publicacions. Dia de l'acte central: 21 publicacions.

⁴ Elaboració pròpia

	5 dies després de l'acte: 0 (No es fa referència). TOTAL: 18 publicacions.	2 dies després de l'acte central amb activitats relacionades: 20 publicacions. 5 dies després de les celebracions: 3 publicacions TOTAL: 81 publicacions.
Contingut rellevant i oportú	Té interès? Sí. Ajuda a la seva explicació? No. Es publiquen detalls pràctics? Sí, però insuficients.	Té interès? Sí. Ajuda a la seva explicació? Sí. Es publiquen detalls pràctics? Sí.
Ús d'etiquetes	Etiqueta oficial: #JuraConstituciónPrincesa Altres: #EnDirecto	Etiqueta oficial: #Coronation Altres: #CoronationBigLunch, #CoronationConcert, #CoronationWeekend i #TheBigHelpOut
Interacció amb l'audiència	Nul·la.	Pràcticament nul·la.
Ús de multimèdia i emoticones	Imatges: 19 Vídeos: 7 Emoticones: 17 vegades (4 tipus)	Imatges: 139 Vídeos: 25 Emoticones: 116 vegades (32 tipus)
Retransmissió en directe	Sí.	Sí.
Col·laboracions i mencions de comptes rellevants	Sí: • @Congreso_Es • @Senadosep • @PatrimNacional	Sí: • @KensingtonRoyal • @Commonwealthsec • @RoyalNavy • @HCav1660 • @GrenadierGds • @Kingscolour_sqn • @rcmpgrcpolice • @wabbey • @RCT • @Flowers_ft_Farm • @The_RHS • @TfL • @Networkrail

		• @PrincesTrust • @rafredarrows • @ChrisJack_Getty
Coherència i to de la comunicació	Sí, s'utilitza un to molt seriós.	Sí, però més espontani.
Seguiment després de l'esdeveniment	No.	Sí.

Inicialment, una de les diferències més destacades és la freqüència en què es publica contingut relacionat amb els actes quinze dies abans de la celebració. Encara que la jura de la Princesa sigui un acte de menor importància al costat de la coronació, continua sent un dia històric per a la institució i el país. Tot i això, el perfil de la Casa dels Borbons no fa referència explícita a mesura que s'apropa la data, sinó que les úniques dues mencions només es produeixen durant l'entrega dels Premis Princesa d'Astúries 2023. És aleshores quan es publiquen dos vídeos amb els discursos d'Elionor i del rei Felip VI en la cerimònia, en què tots dos es refereixen a la proximitat de la majoria d'edat de la princesa i el que això suposa institucionalment per ella, fent menció a la jura de la Constitució que es produirà uns dies després. El contrari succeeix amb la Casa dels Windsor que durant les dues setmanes prèvies a l'inici de la coronació publica 37 piulades relacionats amb l'efemèride. Per tant, la diferència entre les dues institucions és abismal.

Aquesta desigualtat es redueix parcialment quan arriba el dia de l'acte, en què la institució espanyola comparteix 16 publicacions en total, mentre que la britànica en publica 21. Un cop finalitza la jura de la princesa, els cinc dies posteriors a l'esdeveniment no es fa cap mena de menció a l'acte, per la qual cosa el seguiment posterior a l'esdeveniment és nul. De fet, el resum global de l'acte es publica el mateix dia a la nit, en contrast amb els mitjans de comunicació que continuaran parlant dies després. Pel que fa a la cobertura de la coronació això és diferent per la naturalesa de l'acte en si, ja que els dos dies següents a la cerimònia central es porten a terme diverses celebracions entorn de la coronació, de les quals es fan 20 publicacions relacionades. Quan ja finalitza l'anomenat cap de setmana de la coronació, les mencions continuen una setmana després amb la publicació de retrats oficials dels Reis després de l'acte, fomentant l'interès tot i el seu final. Per tant, el recompte global deixa veure una gran diferència, amb 18 publicacions de la jura de la Constitució, envers les 81 que es fan sobre la coronació.

Pel que fa al tipus de contingut compartit d'ambdós actes, podem dir que és bastant rellevant i oportú pels esdeveniments en qüestió, però és cert que al cas britànic es publiquen piulades més completes, informativament parlant, on s'explica la història de la coronació, els seus orígens i antecedents amb imatges i documents de coronacions d'altres monarques, els detalls de totes les parts de la cerimònia litúrgica i el seu per què, així com les darreres preparacions de l'acte: el procés d'elaboració de les vestidures o la decoració floral de l'Abadia. En canvi, pel que fa al cas espanyol no hi ha un contingut de tipus didàctic que pugui ajudar la ciutadania a entendre la simbologia i importància institucional de la jura pel país.

Continuant amb l'anàlisi basada en els indicadors plantejats amb anterioritat, destaquem l'ús de les etiquetes per part de totes dues cases reials. Cal dir que el mateix funcionament de la xarxa social ja convida a fer-ne ús per crear una comunitat pròpia de l'acte on tothom pugui comentar el mateix, a més d'aconseguir agrupar totes les publicacions i fer que arribin a més públic. És per això que totes dues institucions fan ús del recurs amb l'etiqueta oficial dels actes, #JuraConstituciónPrincesa i #Coronation. A més, l'espanyola afegeix també l'etiqueta #EnDirecto per compartir les retransmissions en viu de l'esdeveniment. La britànica opta per utilitzar les etiquetes de la resta d'actes oficials relacionats amb la coronació, com ara #CoronationConcert o #CoronationWeekend. Aquest recurs es pot combinar amb una interacció amb l'audiència, però curiosament cap de les dues institucions respon a comentaris d'altres usuaris o fomenten un diàleg entre els seguidors. Malgrat això, és cert que la Casa dels Windsor és l'única que la fomenta de manera molt subtil amb preguntes que es llancen des de les publicacions dirigides als seus seguidors, com ara quin és el moment preferit de la coronació.

Quant a l'ús de multimèdia, cal destacar que la diferència també és bastant gran a causa de la desigualtat de durada entre els dos actes en qüestió. És per això que el contingut d'imatges que es publiquen en cada cas és bastant proporcional i adequat a la duració i importància de l'esdeveniment. Pel que fa a la jura de la princesa, es comparteixen 19 imatges de fotògrafs professionals, a més de 7 vídeos en alta qualitat dels diferents moments de la jornada. Paral·lelament, la cobertura dels tres dies d'activitats emmarcades en la coronació es complementa amb 139 imatges i 25 vídeos, de caràcter professional, però també a peu de carrer, gravats amb mòbils, creant una sensació de proximitat i naturalitat. Aquest darrer detall difereix del cas espanyol on només es publiquen vídeos de la transmissió oficial de l'acte que s'ofereix

als canals de televisió i no pas de tipus més espontani gravats per l'equip de comunicació de la Casa Reial.

Envers l'ús de les emoticones, els Borbons utilitzen en 17 ocasions les emoticones durant la cobertura, concretament de quatre tipus diferents que es van repetint. Els Windsor s'atreveixen a fer-ho més, en concret en 116 ocasions, de 32 tipus diferents. A més, cal dir que totes les etiquetes oficials de la coronació durant els dies de celebració incorporen de forma automàtica una emoticona pròpia d'una corona, gràcies a un acord de la Casa Reial britànica amb la xarxa social X. L'ús d'aquest tipus de llenguatge del segle XXI ajuda a fer més proper el contingut que publiquen i a apropar-se a les noves generacions. Tot seguit, cal destacar que els dos perfils també ofereixen transmissions en directe a través dels seus canals oficials de YouTube i actualitzacions constants dels esdeveniments.

En relació amb les col·laboracions o mencions de comptes rellevants, la Casa Reial britànica menciona molts més perfils d'institucions o organismes relacionats amb la coronació que no pas l'espanyola, que només menciona al Congrés, al Senat i a Patrimoni Nacional. Tot i que a la jura no estan involucrades tantes persones com en el cas de la coronació, es creu que sí que es podria haver augmentat la col·laboració amb altres perfils relacionats, com els comptes oficials de les autoritats presents o de les forces armades. A més, l'equip de comunicació dels Windsor fins i tot cita piulades d'altres perfils com la *BBC*, la televisió i ràdio pública del Regne Unit. Referent a la coherència i to de la comunicació de les dues institucions a la xarxa social, es conclou que totes dues reflecteixen els valors i la identitat de la monarquia, però la corona britànica afegeix un major grau d'espontaneïtat, que l'espanyola no presenta.

Tot seguit, a la taula 2 es presenta un recull de les publicacions que han tingut més ressò en cada perfil oficial, tenint en compte el número de m'agrafes, comentaris i retuits. Aquestes són les eines que proporciona la xarxa social als usuaris per interactuar amb el contingut que distribueixen les institucions.

Taula 2. Comparació del número de m'agrades, comentaris i retuits de les publicacions de la cobertura realitzada a X de la jura i la coronació amb més ressò⁵

Indicadors	Casa Reial espanyola: Jura de la Princesa d'Astúries (@CasaReal)	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@RoyalFamily)
Publicació amb més "m'agrades"	Vídeo del moment del jurament de la princesa d'Astúries: 19.000 m'agrades. 	Foto d'esquena del rei Carles i la reina Camil·la al balcó del Palau de Buckingham mirant el pas dels avions de les forces armades pel cel: 121.000 m'agrades.
Publicació amb més "comentaris"	Cita d'un fragment del discurs de la princesa d'Astúries després de rebre el Collaret de Carles III, amb un vídeo de la intervenció sencera: 553 comentaris.	Missatge oficial del rei Carles III després de tots els actes del cap de setmana de la coronació per agrair a tothom. Acompanya el text una imatge oficial dels Reis coronats: 5.000 comentaris.

⁵ Elaboració pròpia

ESTRATÈGIA COMUNICATIVA DE DOS GRANS ESDEVENIMENTS PROTOCOL·LARIS DE LES CASES REIALS ESPANYOLA I BRITÀNICA: ANÀLISI COMPARATIVA

		
Publicació amb més “retuits”	Vídeo del moment del jurament de la princesa d’Astúries: 5.000 retuits. 	Foto d’esquena del rei Carles i la reina Camil·la al balcó del Palau de Buckingham mirant el pas dels avions de les forces armades pel cel: 14.000 retuits.

Quant a la repercussió de les publicacions a la xarxa social, veiem una gran diferència entre els dos perfils, ja que els continguts de la Casa Reial britànica arriben fins als 121.000 m’agrades, mentre que la publicació de la Casa Reial espanyola durant la cobertura de la jura amb més

ressò té un total de 19.000 m'agrades. El mateix es dona també amb el nombre de comentaris i de retuits, amb una gran diferència entre una i altra. Cal destacar, però, la popularitat internacional de la família reial britànica, la qual cosa ja es demostra amb una diferència de més de 4.000.000 de seguidors entre els perfils oficials de les dues institucions.

5.1.2. La cobertura de la coronació a la xarxa social Instagram

Per continuar amb l'anàlisi dels resultats de l'estudi pràctic, hem resumit les dades més rellevants de la cobertura de la coronació realitzada per la Casa Reial britànica al seu perfil oficial d'Instagram, l'única de les dues institucions reials que disposa de compte en aquesta xarxa social. La informació va ser recollida amb data de 4 d'abril de 2024, quan el perfil de la família reial britànica tenia 13,4 milions de seguidors. S'han utilitzat els mateixos períodes temporals, però amb uns indicadors diferents. A la taula 3 observem un recull de la informació més destacada, dividida pels indicadors plantejats amb anterioritat.

Taula 3. Cobertura de la coronació realitzada a Instagram per part de la Casa Reial britànica⁶

Indicadors	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@Theroyalfamily)
Qualitat visual del contingut	Alta (Imatges i vídeos de qualitat i visualment atractius).
Coherència estètica	Sí, amb una estètica en concret.
Històries i contingut en directe	Sí (48 històries).
Interacció amb l'audiència	Pràcticament nul·la.
Ús d'etiquetes	Etiqueta oficial: #Coronation Altres: #CoronationBigLunch, #CoronationConcert, #CoronationWeekend i #TheBigHelpOut
Col·laboracions i mencions de comptes rellevants	Sí: • @princeandprincessofwales • @commonwealth_esc • @ministryofdefence

⁶ Elaboració pròpia

	• @westminsterabbeylondon • @household_cavalry • @royalmailofficial • @royalcollectiontrust • @royalvolservice • @thechurchofengland • @bbceurovision • @bbciplayer • @flowersfromthefarm • @transportforlondon • @guidedogsuk • @americanidol • @chrisjacksongetty
Coherència i to de la comunicació	Sí, però més espontani.
Seguiment després de l'esdeveniment	Sí.

El contingut que es publica a Instagram és pràcticament el mateix que es comparteix a X, tot i que el mateix format de la xarxa social permet que sigui més visual, a més de permetre textos més llargs, gràcies a l'absència d'un límit de caràcters.

La qualitat visual d'aquest contingut és molt alta, ja que es comparteixen imatges i vídeos professionals, combinats amb els diferents formats disponibles a Instagram: la publicació clàssica, el carrusel d'imatges (una selecció de diverses fotografies en una mateixa publicació), el reel (vídeos en vertical de petita duració) i la història (amb una durada de 24 hores). A més, cal dir que en relació amb aquest darrer format, el perfil britànic ha destacat les 48 històries que es van fer durant la coronació perquè es puguin continuar consultant encara avui. Així mateix, totes les publicacions segueixen una mateixa estètica, que al mateix temps respecta la identitat visual del perfil de la reialesa britànica durant tot l'any. Això es pot veure, especialment, durant la cerimònia litúrgica, en què es comparteixen imatges de totes les parts del servei, amb el seu títol corresponent i el monograma oficial de la coronació.

Pel que fa al contingut en directe, la cobertura combina les publicacions en temps reals amb els moments més destacats de la jornada, conjuntament amb històries i vídeos més espontanis gravats per l'equip de comunicació de la Casa Reial. El perfil també publica un avís a través de

les històries amb l'enllaç de la transmissió en directe de l'acte a través del seu canal oficial de YouTube.

La Casa Reial britànica a Instagram fa ús de les mateixes etiquetes oficials establertes a la xarxa social X. L'oficial i la que més es repeteix és la de #Coronation, però hi ha altres que també fa servir a mesura que es van celebrant els diferents actes relacionats amb la coronació, com és el cas de #CoronationBigLunch o #TheBigHelpOut. Quant a la interacció amb l'audiència, com anteriorment s'ha detectat a X, la institució no fa partícips als seus seguidors responent a les seves preguntes o compartint les seves imatges amb l'etiqueta oficial, sinó que l'única interacció que hi ha és quan llancen preguntes dirigides a l'audiència, com per exemple quin és el moment preferit de la coronació.

En relació amb les col·laboracions o mencions de comptes rellevants, el perfil menciona a una gran quantitat de comptes institucionals, d'organitzacions i de col·lectius que participen d'una manera o d'altra dels actes, abans, durant i després de la coronació. A més, moltes de les publicacions es fan compartides amb altres perfils, la qual cosa genera més repercussió a les xarxes, ja que les publicacions arriben a una major quantitat de seguidors.

Pel que fa al to utilitzat durant tota la cobertura, es detecta una combinació entre les publicacions que fan referència a les parts més solemnes de l'esdeveniment, quan el perfil fa ús d'un to més institucional, i les publicacions en forma d'històries quan es graven els moments al carrer de la processó i de contacte amb la ciutadania, quan emprava un to més distès. Finalment, posant l'atenció al seguiment posterior a l'acte, s'observa que els dies següents es continua compartint material fotogràfic de retrats oficials dels Reis i de la resta de la família reial, per la qual cosa la conversa social continua. De fet, a la taula 4 es poden veure les publicacions amb més m'agradaes i amb més comentaris de la cobertura de la coronació, i totes són publicades dies després de l'acte central. Concretament, el 12 de maig es penja una fotografia del rei Carles, acompanyat del seu fill i net, una publicació que acumula gairebé dos milions de m'agradaes; i el 8 de maig es publica un retrat oficial de la reina Camil·la que va esdevenir la fotografia amb més comentaris, en concret un total de 30.239.

Taula 4. Publicacions de la coronació amb més m'agrades, comentaris i retuits a Instagram⁷

Indicadors	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@Theroyalfamily)
Publicació amb més "m'agrades"	Retrat oficial del rei Carles III amb el seu fill i hereu de la Corona, el príncep de Gal·les, Guillem, i el seu net, el príncep Jordi de Gal·les, el dia de la coronació al Saló del Tron al Palau de Buckingham: 1.898.227 m'agrades.
Publicació amb més "comentaris"	Primer retrat oficial de la reina Camil·la el dia de la coronació: 30.329 comentaris.

⁷ Elaboració pròpia

5.1.3. Entrades relacionades amb els actes a les pàgines web oficials de les cases reials

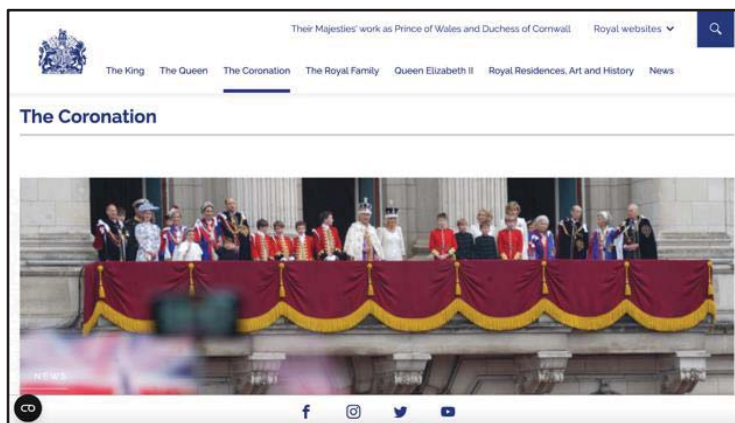
Per concloure l'anàlisi de la cobertura dels dos actes protocol·laris realitzats per les pròpies institucions hem consultat també les entrades relacionades amb la jura i la coronació a les pàgines web de la Casa Reial espanyola i la Casa Reial britànica.

Pel que fa a la primera, l'acte de la jura de la Constitució apareix dins la secció de "Temes Destacats" que veiem a la portada del web, juntament amb set imatges dels moments més importants de l'acte amb un resum en forma de crònica de cadascun d'aquests. Tots formen part al mateix temps de la secció "Activitats i Agenda" on hi ha una selecció de les millors fotos, a més dels vídeos adjunts al canal de YouTube oficial de la institució. El mateix format de la pàgina web, però, no dona l'oportunitat de modernitzar les entrades amb contingut més actual i visual, ja que es tracta d'un disseny que s'ha quedat obsolet.

Imatge 1: Captura de la pàgina web de la Casa Reial espanyola. Font: www.casareal.es

En el cas britànic, això és totalment diferent, ja que només veient la portada de la pàgina web ja es pot observar un portal més modernitzat, interactiu i adaptat a l'actualitat a nivell d'estètica. A més, la coronació disposa d'un apartat propi amb tota la informació relacionada amb l'esdeveniment dividida per subapartats: Coronation Day (amb un resumen de tots els actes de la jornada, fotos dels millors moments i publicacions d'Instagram amb les millors imatges), News (notícies relacionades amb l'esdeveniment, tant prèvies com posteriors), una cita del missatge oficial del rei Carles III durant la coronació, 'An Unexpected Guest' - a poem to

Imatge 2: Captura de la pàgina web de la Casa Reial britànica. Font: www.royal.uk

mark the Coronation (Poema de la coronació), The Big Coronation Lunch (amb notícies relacionades amb el gran dinar de la coronació), The Big Help Out (format per notícies relacionades amb el dia de la gran ajuda) i The Coronation Service - Order of Service (informació del servei religiós de la coronació).

Amb tot, el contingut que s'ofereix per part de les dues institucions és adequat a cada esdeveniment i va en concordança amb el que es publica a les xarxes socials, però és cert que els britànics ho presenten d'una millor forma, demostrant un major domini de les noves tecnologies i la comunicació del segle XXI.

5.2. La cobertura mediàtica dels dos actes protocol·laris

5.2.1. La jura de la Constitució de la princesa d'Astúries

i. Cobertura del diari *La Vanguardia*

La cobertura de la jura de la Constitució per part de la princesa Elionor va ser molt extensa en tota la premsa espanyola, a causa de la transcendència històrica de l'acte i del que representa institucionalment per l'Estat espanyol. El cas de *La Vanguardia* és un clar exemple, no només per ser el quart diari més llegit d'Espanya i primer de Catalunya, segons la tercera onada de l'Estudi General de Mitjans del 2023 (AICM EGM, s.d.), sinó per tractar-se d'un mitjà monàrquic, pertanyent al Grup Godó. L'anàlisi s'ha elaborat consultant totes les publicacions en paper del diari en el període temporal exposat anteriorment i seguint els indicadors plantejats en un inici.

La cobertura mediàtica de *La Vanguardia* es posiciona clarament a favor de la monarquia i de la continuïtat d'aquesta, representada per la princesa i, més concretament, per l'acte de la jura de la Constitució. Pràcticament tot el contingut relacionat amb l'esdeveniment que publica el diari presenta un to positiu, per la qual cosa no exposa els fets de forma imparcial.

Tres dies abans de la jura, el diari ja comença a incloure notícies relacionades amb l'acte a la secció de "Política" i, més endavant, a la secció d'"Opinió", la gran majoria signades per la periodista Mariàngel Alcázar, especialista de *La Vanguardia* en la Casa Reial. Com es pot observar a la imatge número tres, amb articles que porten títols com ara "Leonor se casa con la Constitución" (Alcázar, 2023), la periodista repassa, els dies abans a la jura, els moments més importants, a nivell institucional, de la vida d'Elionor. A més, el mitjà inclou articles d'altres periodistes fent referència a l'actualitat sorgida de la preparació de l'esdeveniment, com l'anunci de l'absència dels Reis emèrits, Joan Carles I i Sofia, pels escàndols del

Imatge 3: Pàgina 26 del número de *La Vanguardia* del 29 d'octubre de 2023.
Font: hemeroteca.lavanguardia.com

primer; i dels partits nacionalistes i independentistes que rebutgen assistir-hi. Entre tots els col·laboradors, trobem a l'exdirector del Gabinet de la Presidència del Govern espanyol, Ivan Redondo, que sota el títol "El presidente y Leonor" (Redondo, 2023) compara el context polític d'Espanya el 1986, quan Felip VI va jurar la Constitució, i el d'ara, quan Elionor farà el mateix. Aprofita per relacionar-lo amb l'amnistia i les negociacions de Pedro Sánchez per una investidura. El periodista Màrius Carol també signa un nou article amb el títol "Una princesa en el Congreso", on critica les forces polítiques que van anunciar la seva absència a l'acte i els acusa d'"escassa responsabilitat institucional" (Carol, 2023).

Seguidament, un cop arriba el dia de l'acte, la princesa ja ocupa una petita part de la portada del número publicat el 31 d'octubre, i inclou diversos articles que continuen destacant el compromís institucional demostrat per Elionor durant els darrers actes protagonitzats per ella, com l'acte militar de la jura de la bandera o l'entrega dels Premis Princesa d'Astúries 2023. Així mateix, s'aprofita per alabar el paper del rei Felip VI durant els seus anys de regnat des del 2014 i aposten per un futur monàrquic de la mà de l'Elionor, deixant enrere els escàndols del rei emèrit, Joan Carles I.

ESTRATÈGIA COMUNICATIVA DE DOS GRANS ESDEVENIMENTS PROTOCOL·LARIS DE LES CASES REIALS ESPANYOLA I BRITÀNICA: ANÀLISI COMPARATIVA

L'endemà del 18è aniversari de la Princesa, la jura protagonitza la portada del diari destacant les paraules d'Elionor durant el seu discurs, "Confiad en mí", com a titular, a més d'una imatge del moment del jurament, tal com es pot veure a la imatge número quatre. El contingut principal va a càrrec del periodista Juan Carlos Merino, que elabora una crònica sobre l'acte, així com de Mariàngel Alcázar, que elabora una anàlisi extensa sobre aquest. Tanmateix, el diari inclou per primer cop un article d'opinió que es mostra parcialment crític amb l'acte i la monarquia, tot i que ho fa de forma superficial i sense entrar en matèria, ja que només es destaca la poca presència de públic durant el recorregut previ pels carrers de Madrid, sense tenir en compte que es tracta d'un dia laborable. La peça la signa Pedro Vallín amb títol "Los tres Madriles" i utilitza un to irònic per la crítica.

Imatge 4: Portada del número de La Vanguardia de l'1 de novembre de 2023.
Font: hemeroteca.lavanguardia.com

El dia posterior a l'acte, a la secció d'opinió de La Vanguardia es publiquen diversos articles de destacats periodistes com Fernando Ónega o Daniel Fernández. Tots dos elogiaven el paper de la princesa i critiquen als absents.

Imatge 5: Pàgines 16 i 17 del número de La Vanguardia del 2 de maig de 2023.
Font: hemeroteca.lavanguardia.com

Tanmateix, les dades que recullen totes les peces de la cobertura són veritables, tot i que és destacable que no es faci cap menció al fet que el CIS no preguntí per la monarquia des del 2015. A més, tampoc es posa molt èmfasi en l'opinió dels joves respecte a la monarquia i els veritables problemes i preocupacions d'aquesta generació. De fet, el mitjà argumenta tot el contrari i assegura que la princesa és propera als joves i defensa que la majoria de les noves generacions s'identifiquen amb ella.

En general, *La Vanguardia* segueix una única narrativa, sense pràcticament articles crítics, i amb un suport total a la monarquia. La major part del contingut valora el compromís d'Elionor amb la Corona i Espanya i critica la falta de representants polítics de partits independentistes, nacionalistes i republicans, com Sumar i Unidas Podemos, a més del president autonòmic de Catalunya i del País Basc. El mitjà conclou la cobertura en l'editorial del número de l'1 de novembre de 2023 sumant-se a les paraules del Rei durant l'acte: "larga vida y acierto a la princesa de Asturias".

ii. Cobertura de la revista *¡Hola!*

Tradicionalment, la revista *¡Hola!* ha publicat contingut relacionat amb la monarquia, però des d'un vessant més personal que no pas la premsa generalista. L'objectiu del seu tipus de contingut és conèixer les vides dels membres de la família reial, així com analitzar tots els detalls de les seves aparicions públiques, com la vestimenta que porten o els gestos que realitzen. És la segona revista setmanal espanyola més llegida, segons la tercera onada de l'Estudi General de Mitjans del 2023 (AICM EGM, s.d.), per la qual cosa és un mitjà important dins del panorama mediàtic espanyol.

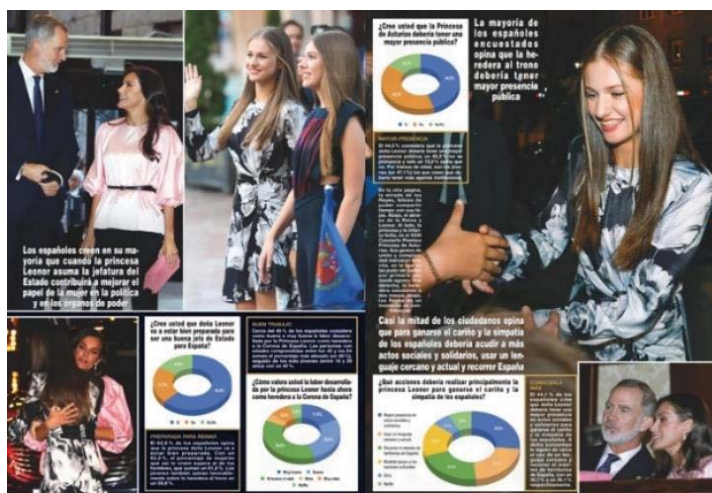
Donat el seu interès per la Casa Reial i, gràcies a l'èxit d'aquesta mena de continguts entre el seu públic objectiu, la cobertura de la revista *¡Hola!* de la jura de la Constitució va ser molt exhaustiva. Per veure-ho, s'han analitzat tres publicacions setmanals de la revista, dins del període temporal esmentat amb anterioritat i seguint els indicadors exposats inicialment.

Per començar, la portada del número de la setmana prèvia a l'esdeveniment, en concret el del 25 d'octubre de 2023, ja la protagonitza, gairebé al complet, una imatge de la princesa Elionor a l'entrega dels Premis Princesa d'Astúries 2023, acompanyada del titular "La gran encuesta de ¡Hola! sobre la princesa Leonor". Tal com es pot observar a la imatge número sis, la revista anuncia així la publicació d'una enquesta realitzada per l'empresa d'estudis de mercat i demoscòpia, Sigma Dos, pel mitjà sobre l'opinió dels espanyols sobre l'hereva al tron, pocs dies abans del seu 18è aniversari. És necessari destacar la publicació d'aquesta enquesta, ja que difereix de la premsa més generalista, com *La Vanguardia*, que no tracta el tema del suport de la societat espanyola a la monarquia i a la princesa d'Astúries aprofitant la jura. Per això, creiem que és important que una revista de crònica social abordi aquest tema.

Imatge 6: Portada del número de la revista ¡HOLA! del 25 d'octubre de 2023.
Font: www.hola.com

A l'interior de la publicació, i aprofitant les fotografies de l'entrega dels Premis Princesa d'Astúries 2023 per il·lustrar les pàgines, el mitjà desenvolupa els resultats de l'enquesta amb gràfics i petites explicacions sobre les 13 preguntes que es formulen a 2.100 persones entre el 19 i el 22 de setembre de 2023. La princesa aprova l'enquesta amb un 6'2 sobre 10 i les conclusions que s'extreuen són les següents: un 62,6% dels enquestats creu que està preparada per regnar i considera que les seves prioritats són reforçar el paper de la dona a les institucions (amb un 45,3%), garantir la unitat d'Espanya (amb un 44,8%) i enfortir la imatge exterior del país (amb un 43,3%). Un 44,5% opina que ha de tenir major presència en la vida pública i ha d'augmentar la seva participació als diferents actes. Respecte sobre si és

Imatge 7: Pàgines 64 i 65 del número de la revista ¡HOLA! del 25 d'octubre de 2023. Font: www.hola.com

un bon exemple pels joves, un 54,7% creu que sí, però un 44,1% creu que ha de ser més visible, utilitzar un llenguatge més proper i fer ús de les xarxes socials, aquesta darrera especialment entre els enquestats joves, on un 51% ho recolza. Finalment, l'enquesta revela que els atributs d'educada, responsable, modèlica i sense escàndols són els que més la defineixen entre els enquestats.

Seguidament, arribem al número del 2 de novembre de 2023, que correspon a l'edició de la revista que es va fer després de la jura. A la imatge número vuit es pot veure la portada, dedicada totalment a l'acte, amb una imatge en gran de la princesa i tres més petites sobre alguns moments d'ella amb els membres de la família reial durant l'acte. El titular principal és “Leonor entra en la historia” i destaca la complicitat amb els seus pares i el suport de la seva germana. A la part inferior de la revista es pot llegir “Un número histórico para coleccionar”, fent referència a la importància històrica de l'esdeveniment.

Imatge 8: Portada del número de la revista ¡HOLA! del 2 de novembre de 2023.
Font: www.hola.com

Ja a l'interior del número es llegeix una crònica de tota la jornada, però, en tractar-se d'una revista, el que més destaca són les imatges i els petits titulars que les acompanyen. La publicació coincideix amb *La Vanguardia* i també destaca la cita del discurs d'Elionor “Les pido a los españoles que confíen en mí”. A mesura que avancen les pàgines, es compara la jura de la princesa amb la del seu pare i es segueixen compartint imatges dels moments més destacats de l'esdeveniment. Així mateix, analitzant el contingut podem veure que la revista destaca que Elionor serà la primera reina espanyola des d'Isabel II amb titulars com “Leonor será la cuarta Reina titular de España, la primera que reina desde la abdicación de Isabel II en 1870”. A més, com es pot observar a la imatge número nou, la revista no dubta en elogiar també a la princesa i la família reial destacant, per exemple, el moment en què van sortir a l'exterior del Palau Reial per saludar i donar la mà a tots els presents, afirmant que, a diferència de la majoria de les famílies reials europees, l'espanyola no va sortir al balcó en aquest dia històric, sinó que va saludar a peu de carrer.

Imatge 9: Pàgines 58 i 59 del número de la revista ¡HOLA! del 2 de novembre de 2023. Font: www.hola.com

A continuació, el següent número de la revista es publica el 8 de novembre de 2023 i, tot i que es tracten altres temes de la família reial com la visita d'Estat dels Reis a Dinamarca, ja no es fa referència a la jura de la princesa Elionor. Per tant, la cobertura es basa en dues parts: la prèvia, al número publicat la setmana abans de l'esdeveniment, i la crònica posterior, al número publicat dos dies després de l'acte.

En conclusió, ¡HOLA! i la seva cobertura utilitza un to positiu pel que fa a l'acte, en concordança amb tot el que publica la revista la resta de l'any sobre la Casa Reial. Els fets s'exposen de forma veraç, però imparcial. A més, inclou gèneres periodístics diversos com la crònica, el reportatge i eines de participació com l'enquesta. L'espai que dedica és l'adequat i coherent per l'acte perquè es tracta d'un contingut de màxima actualitat. No s'inclouen articles d'opinió, ja que es tracta d'una revista. En canvi, sí que proporciona context històric, com per exemple un article sobre l'origen del Collaret del Reial i Distingit Orde Espanyol de Carles III que es va atorgar a la princesa durant la jura, publicat a la revista del 2 de novembre.

5.2.2. La coronació de Carles III

iii. Cobertura del diari *The Times*

La coronació de Carles III va suposar un gran esdeveniment històric per al Regne Unit, tenint en compte que feia 70 anys de la darrera coronació d'un monarca britànic, en aquest cas la de la difunta reina Elisabet II. És per això que tota la premsa anglesa, amb els tradicionals tabloides al capdavant, van portar a terme una extensa cobertura de l'esdeveniment, tant abans com després de l'acte. Un d'aquests diaris va ser *The Times*. Fundat l'any 1785, és un dels mitjans impresos més antics i respectats del Regne Unit. Es publica de dilluns a dissabte i és propietat del grup News UK. Gaudeix d'una bona reputació per la seva imparcialitat i neutralitat informativa. Respecte a la monarquia, no es considera específicament monàrquic, però la seva llarga història i tradició periodística demostren un interès del diari per la monarquia britànica (Historic Newspaper, 2021). L'anàlisi s'ha realitzat fent ús de les publicacions en paper del diari en el període temporal indicat anteriorment i seguint els criteris exposats en un inici.

Com la gran majoria de diaris britànics, *The Times* porta a terme una cobertura de la coronació molt respectuosa amb la família reial que es basa en la relació i el tracte especial que rep, juntament amb altres set tabloides britànics, per formar part del grup de mitjans que cobreixen la Casa Reial britànica, la "Royal Rota" (Muñoz Osuna, 2023).

Una setmana abans de l'esdeveniment, el mitjà ja comença a incloure contingut de la coronació a les seves publicacions, inclòs en les portades del diari, com es pot veure a la imatge número deu. A més, publica una revista especial, en forma de suplement, que repassa la vida del rei Carles III, així com altres seccions relacionades, com ara passatemps relacionats amb la coronació, una valoració dels primers sis mesos de regnat o un article sobre l'exmarit de la reina Camil·la. Cal tenir en compte, però, que el diari no publica els diumenges i que és

Imatge 10: Portada del número de *The Times* del 29 d'abril de 2023.

Font: www.thetimes.co.uk

substituït pel dominical *The Sunday Times*, pertanyent també al grup News UK, que aprofita l'edició del diumenge 30 d'abril de 2023 per començar a informar sobre les novetats de la coronació, com ara la presència, per primer cop, d'altres líders religiosos per incloure a diferents creences i religions del Regne Unit en la cerimònia.

Un cop comença la setmana de la coronació, la cobertura comença a ser més exhaustiva, amb imatges dels assajos nocturns de la desfilada ocupant moltes de les portades dels dies previs, i amb articles de periodistes especialitzats en la Casa Reial, com ara Roy Nisbitt, corresponent reial del diari, i Valentine Low, autor de diversos llibres sobre la família reial. Tanmateix, es fan articles que parlen sobre els índexs de popularitat del rei Carles III, i l'augment viscut des de l'ascens al tron amb titulars com “La majoria pensa que Carles serà un bon rei” (Clatworthy, 2023).

Així doncs, el dia de l'esdeveniment, el 6 de maig, el diari centra la portada de manera íntegra a la coronació. Com s'observa a la imatge número onze, amb el títol “El dia del destí del Rei”, i el subtítol “Després de 74 anys de preparació, Carles III serà coronat en una cerimònia amb segles de tradició” (Low, 2023), el diari ocupa l'espai amb una fotografia del Rei saludant al públic el dia anterior que espera la sortida de la processó reial a primera fila. A més, el mitjà publica el mateix dia una edició especial en forma de souvenir, per col·leccionistes, la qual cosa demostra la importància històrica de l'acte.

Imatge 11: Portada del número de *The Times* del 6 de maig de 2023.

Font: www.thetimes.co.uk

L'endemà, en tractar-se d'un diumenge, de nou no hi ha publicació, però analitzant el número de *The Sunday Times*, es veu com l'esdeveniment acapara tota l'actualitat, amb cròniques de la jornada, imatges dels moments més rellevants i portades amb una única foto del moment de la coronació, sense titulars secundaris ni pràcticament text.

Aquesta tònica s'allarga els dos dies posteriors, quan se celebren actes relacionats, com el concert de la coronació, amb articles que continuen analitzant les presències i absències de

l'esdeveniment central, com ara la del príncep Enric, els convidats, els discursos i la resposta de la ciutadania, a més de fer-se ressò, de manera molt subtil, de les detencions d'una cinquantena de persones que protestaven en contra de la monarquia. Per tant, la cobertura continua els dies posteriors analitzant tots els detalls, pas a pas, de la coronació. De fet, la portada del diari del 9 de maig de 2023, com s'aprecia a la imatge número dotze, torna a estar totalment protagonitzada per la coronació i el rei Carles III, amb el seu retrat oficial ja coronat ocupant la pàgina sencera.

Imatge 12: Portada del número de *The Times* del 9 de maig de 2023.

Font: www.thetimes.co.uk

En general, *The Times* segueix una narrativa clara, amb periodistes especialitzats en temes reials, poc crítics amb l'esdeveniment. La major part del contingut respon a la transcendència de l'acte i augmenta l'interès de la ciutadania, dedicant gran part de l'espai al mateix tema.

iv. Cobertura de la revista *Hello!*

El panorama mediàtic del Regne Unit està protagonitzat pels famosos tabloides britànics, però als quioscos del país també trobem revistes tradicionals de crònica social, com ara la revista *Hello!*. Fundada l'any 1988 com a versió anglesa de la revista espanyola *¡Hola!*, la publicació ha centrat, des dels seus inicis, gran part del contingut en la reialesa britànica. De fet, la primera edició de la revista va comptar amb una entrevista exclusiva de la princesa reial, Anna (¡Hola!, s.d.). És per això que la cobertura de la coronació portada a terme pel mitjà va ser molt extensa, principalment als números publicats el 8 de maig de 2023 i el 15 de maig de 2023.

Abans de la celebració, la revista va publicar informació relacionada amb la coronació cada setmana. A l'edició prèvia a l'acte, el dia 1 de maig de 2023, la portada va estar ocupada per una foto del príncep Lluís, coincidint amb el seu aniversari. Malgrat això, a la part inferior, la revista inclou un titular amb un avenç de tots els detalls de l'acte que es poden trobar a les pàgines interiors, acompanyat del monograma de l'esdeveniment.

Un cop celebrat l'esdeveniment, el dia 8 de maig de 2023 la revista ja titula el seu nou número amb la frase “Una cita amb el destí del rei Carles”, juntament amb una foto en portada del Rei que ocupa gairebé tota la publicació, com es pot veure a la imatge número tretze. A més, s'apel·la al patriotisme i a la historicitat de l'acte amb titulars com “És hora de celebrar la unitat de la nació” i amb una sanefa de banderes del Regne Unit a la capçalera. També s'inclou una petita foto amb el retrat oficial de la reina Camil·la publicat pel Palau de Buckingham amb el titular “El dia en què es converteix en la reina Camil·la”.

Imatge 13: Portada del número de la revista Hello! del 8 de maig de 2023.
Font: www.hellomagazine.com

Ja a l'interior de la revista trobem un guia amb tots els detalls del cap de setmana de la coronació, a mode d'informació sobre tots els actes que es van programar i les explicacions de cadascun, com per exemple la ruta completa que va seguir la processó de la coronació pel centre de Londres. Així mateix, es comparteixen noves fotos històriques de la reialesa i els moments més importants de la vida del rei Carles. Finalment, la publicació també inclou un apartat de receptes, amb el plat oficial de la coronació.

L'entrega de la revista a la coronació és total i ho demostra el fet que ofereix números totalment gratuïts en diferents quioscos del país per fomentar la seva lectura aprofitant la celebració d'aquest esdeveniment històric.

Tot seguit, la setmana posterior és quan la revista ja centra la seva publicació a fer una crònica de tot el succeït durant els actes centrals de l'esdeveniment. Tal i com es veu a la imatge catorze, a la portada observem una fotografia dels Reis saludant des del balcó del Palau de Buckingham amb el titular “God save the King!”, el lema de la família reial britànica per excel·lència, a més de tres imatges, en format més reduït, de la princesa de Gal·les i els seus fills. Es tracta

Imatge 14: Portada del número de la revista Hello! del 15 de maig de 2023.
Font: www.hellomagazine.com

d'una edició especial en forma de souvenir destinada a tots els col·leccionistes, fet que demostra la transcendència històrica de l'acte.

A l'interior es fa un repàs a la jornada amb imatges i cròniques sobre tots els detalls dels actes, com els assistents, les absències més sonades o les interaccions més espontànies entre els membres de la reialesa britànica.

Així doncs, la revista *Hello!* i la seva cobertura utilitza un to positiu per informar sobre els actes que envolten a la coronació de Carles III per la seva pròpia naturalesa, ja que al llarg de la seva història la Casa Reial i totes les notícies que l'envolten han estat un generador clau de continguts per a la revista. Al tractar-se d'un mitjà de crònica social, no hi ha articles d'opinió que qüestionin la monarquia o analitzen l'acte amb un punt de vista més polític. Tot i això, la revista és bastant imparcial, encara que la informació sigui veraç. En referència amb l'espai que es dedica, es creu que és el més adient per un acte d'aquest tipus, i més tenint en compte que la darrera coronació d'un monarca britànic s'havia produït 70 anys enrere, tal com explica la revista quan afegeix informacions que contextualitzen el lector sobre la història i els orígens d'aquest esdeveniment i el seu significat pel Regne Unit.

5.3. Entrevistes a professionals experts en monarquia

5.3.1. Entrevista a Nuria Tiburcio, especialista en la Casa Reial espanyola

Per complementar la investigació i conèixer el punt de vista d'una professional de la comunicació sobre la qüestió del treball, i més concretament sobre la Casa Reial espanyola, s'ha entrevistat a la filòloga i escriptora especialitzada en cases reials, Nuria Tiburcio, que actualment escriu a *Vanitatis*, del mitjà digital *El Confidencial*, com a cap de secció de Casa Reial. Tiburcio ha dedicat tota la seva carrera professional al tractament de temes relacionats amb la Casa Reial des que va obrir un blog sobre la monarquia espanyola amb només 18 anys. Al llarg de la seva vida, ha treballat a mitjans com la revista *Semana* i el programa de televisió *Cazamariposas*, a més de cobrir els darrers viatges d'Estat dels Reis a diferents països com Dinamarca o Països Baixos. És autora del llibre *Elena: la infanta castiza* (Tiburcio, 2023), i també és experta en la resta de la reialesa europea, la moda i les xarxes socials.

Inicialment, la periodista ha afirmat de la importància de la comunicació per a la monarquia en el segle XXI, especialment en aquest moment en què la informació viatja més ràpidament que mai amb les xarxes socials. Per aquest motiu, la periodista creu que és essencial que la monarquia dissenyi un pla estratègic sobre això. Però la realitat és que la Casa Reial espanyola no ha evolucionat en la seva estratègia comunicativa. De fet, Tuburcio assegura que des de 2014, moment en què la família reial espanyola va obrir un compte de X, no hi ha hagut cap avenç més. El principal problema que detecta la professional és l'absència de la Casa Reial a Instagram, ja que es tracta de l'única monarquia europea sense perfil a la xarxa social, fet pel qual la institució no arriba al poble i és percebuda com a distant. La periodista afegeix que hi ha rumors de l'existència d'un projecte de la institució per obrir un perfil a Instagram aviat, però de moment no es coneixen detalls oficials.

En relació amb el paper que juguen els mitjans de comunicació convencionals en la projecció de la imatge de la corona espanyola, Tiburcio comenta que és molt important i considera que la Casa Reial no n'és conscient. Apunta que els darrers anys ha començat a donar més protagonisme als diaris íntegrament digitals, ja que fins ara només els de paper podien tenir un accés més directe als Reis. Destaca que això és un pas intel·ligent pel fet que en l'actualitat la majoria dels espanyols consulten les notícies a través d'Internet.

Centrant-nos ara en la gestió comunicativa de la crisi més gran que ha viscut la institució els darrers anys, els escàndols del Rei emèrit, la periodista detecta dues fases molt diferenciades en l'estratègia. D'una banda, primer es va optar per ignorar la figura del rei Joan Carles, ja que es considerava un perill per a la imatge de la Corona. D'una altra banda, més recentment s'ha percebut un canvi notable, ja que pare i fill s'han deixat veure junts en algunes ocasions, com a la missa en honor al rei Constantí de Grècia, germà de la reina Sofia, al castell de Windsor. Creu que això està motivat pel fet que el Rei emèrit no tingui ja problemes judicials o perquè la seva salut comença a deteriorar-se i en algun moment, no molt llunyà, haurà de tornar a Espanya.

Tot seguit, parlant del pla de comunicació del Palau de la Zarzuela per a la jura de la Constitució, Tiburcio afirma que no va ser adequat i que es va basar, únicament, en donar un senyal de televisió a RTVE. Opina que es podria haver compartit material a xarxes de la jura

de la Constitució del seu pare, el rei Felip VI, o mostrar alguns detalls de l'esdeveniment darrere de les càmeres.

Per acabar, quant al futur de la institució i l'estratègia a seguir per augmentar la seva popularitat entre les noves generacions, Tiburcio assegura que el paper d'Elionor i les xarxes socials és fonamental, perquè els joves la coneguin i perquè així els membres de la reialesa siguin més pròxims i sàpiguen el que els espanyols demanden d'ella.

5.3.2. Entrevista a Ana Polo, especialista en la Casa Reial britànica

Finalment, per tancar el treball i saber també l'opinió d'una professional de l'àmbit comunicatiu sobre la Casa Reial britànica, s'ha entrevistat a la politòloga especialitzada en comunicació política i institucional, Ana Polo. Escriptora de dos llibres, entre els quals es troba un sobre la reialesa, concretament la biografia sobre Elisabet II, *La Reina* (Alonso, 2022), és considerada una experta en la monarquia britànica.

Per començar, Polo també ha assegurat que la comunicació és essencial per a qualsevol institució en el segle XXI, però sobretot per a una institució com la monarquia. En el cas de la britànica, la politòloga ha afirmat que aquesta sobreviu de l'aprovació de l'opinió pública i deu la seva legitimitat al suport del poble. Des de l'època de la reina Victòria, els membres de la família reial britànica han entès la necessitat d'una comunicació directa i fluida amb el poble. De fet, Polo explica que abans del regnat d'aquesta monarca, la societat britànica qüestionava més la monarquia, el que va fer que la reina Victòria impulsés una sèrie de canvis per capgirar la situació, com la publicació de retrats d'ella mateixa a revistes o la seva venda com a postals.

Amb el pas del temps, però, la comunicació de la Casa Reial britànica es va estancar fins a arribar a la mort de Diana, el veritable punt d'inflexió, segons Ana Polo. La reacció del poble va fer que Elisabet II comencés una revolució de l'estratègia comunicativa de la institució, seguint les indicacions dels assessors de l'aleshores primer ministre del Regne Unit, Tony Blair, i d'un dels majors experts en comunicació política del país, Simone Lewis. Es va detectar que la societat britànica percebia la monarquia com una institució remota, elitista i allunyada dels problemes reals de la ciutadania. Per la qual cosa, Elisabet II va començar a dedicar la seva agenda pública a parlar amb gent corrent, evitant fer tants viatges oficials o trobades amb dignataris internacionals, explica Polo.

Aquest conjunt de canvis van fer que la monarquia britànica sobrevisqués a una de les pitjors crisis de la seva història. Malgrat això, dècades després, la reina va haver d'enfrontar-se a un nou salt comunicatiu: l'arribada de la comunicació digital i les xarxes socials. Tal com explica Polo, la Casa Reial britànica va ser la primera a adaptar-se a aquest món, entenent millor que ningú les possibilitats que s'obrien per a la institució i l'oportunitat per mantenir un diàleg més directe amb la ciutadania. Elisabet II va entendre a la perfecció la combinació entre la tradició i la modernitat, segons afirma Polo.

Amb la successió del tron, molts esperaven canvis en la institució, però la politòloga aclareix que els equips de professionals que envolten a la Casa Reial ja fan que estigui en permanent evolució i que els seus protagonistes continuïn implicant-se en els problemes dels ciutadans, plasman tota la seva activitat a les xarxes socials. Segons l'opinió de l'entrevistada, l'estratègia comunicativa de la Corona britànica a xarxes és brillant, tot i que és cert que els darrers anys, l'aparició massiva de *fake news* els ha perjudicat, com ha passat recentment amb el cas de la princesa de Gal·les, Caterina.

La professional opina que la crisi comunicativa que ha patit Caterina amb la comunicació de la malaltia que pateix és absolutament inexplicable i creu que es deu al cost psicològic personal, la qual cosa la va fer reaccionar reclamant privacitat. Tot i això, Polo creu que va ser un veritable error i que els mateixos assessors reconeixen haver estat molt ingenus pensant que un personatge públic d'aquestes característiques podria desaparèixer mesos sencers sense donar una explicació lògica del perquè a la ciutadania. Amb tot, valora positivament el vídeo que el Palau de Kensington va publicar i opina que les paraules de la princesa Caterina van ser molt bones, des del punt de vista comunicatiu.

Quant al paper dels mitjans de comunicació en l'estratègia comunicativa de la monarquia, la politòloga opina que ha estat fonamental per a la projecció de la imatge de la Corona britànica. Polo afirma que molts asseguren que els membres de la família reial detesten la premsa, però la veritat és que no poden viure sense ella, tal com sempre deia la reina Elisabet II, "I have to be seen to be believed".

Tot seguit, parlant del pla de comunicació dut a terme pel Palau de Buckingham per a la coronació de Carles III, Ana Polo creu que va faltar un punt de solemnitat que l'enterrament

d'Elisabet II sí que va tenir. Pel que fa a la cobertura per xarxes socials, assegura que es va fer una feina brillant, especialment, amb l'explicació de tots els detalls d'una cerimònia tan antiga i repleta de simbolisme. Tot i això, afegeix que cert material gràfic en format de resum distribuït per l'equip dels prínceps de Gal·les va ser més adequat que el de Carles i Camil·la, i assegura que el Palau de Kensington entén millor el funcionament actual dels mitjans que no pas el Palau de Buckingham.

Per concloure, centrant-nos en els reptes actuals de la monarquia, l'experta en la Casa Reial britànica assegura que la institució s'enfronta a dos grans problemes en matèria comunicativa: superar la indiferència, ja que la institució aixeca més interès fora del país que dins, i connectar amb els joves, en què les noves generacions de la família reial, com ara Guillem i Caterina, tenen un paper important. Polo creu que han de continuar aprofundint en l'ús de nous mitjans, com per exemple la plataforma TikTok, i parlar de problemes que realment preocupen als joves.

6. Conclusions

Després d'haver realitzat tot el procés d'investigació, s'ha pogut donar resposta a l'objectiu principal plantejat a l'inici del treball: conèixer i comparar quina és l'estratègia comunicativa que han seguit dues de les monarquies parlamentàries d'Europa en un darrer esdeveniment protocol·lari de màxima importància en cadascuna de les cases reials; la jura de la Constitució de la princesa d'Astúries i hereva de la Corona espanyola, la princesa Elionor, de la Casa Reial dels Borbons; i la cerimònia oficial de coronació del rei Carles III al Regne Unit, de la Casa Reial dels Windsor. Així mateix, també s'han resolt satisfactòriament totes les preguntes de recerca formulades en un inici. Amb tot, les conclusions extretes són les següents:

i. Utilització, per part de les dues cases reials, de les noves eines digitals comunicatives que tenen al seu abast, com ara les xarxes socials

En primer lloc, en relació amb la primera línia d'investigació, on es pretenia saber si les dues institucions estan fent ús de les noves eines digitals comunicatives, com ara les xarxes socials, es pot afirmar que sí que ho estan fent, però d'una forma molt desigual entre si. En el cas de la Casa Reial britànica, el procés d'adaptació ha estat molt positiu, no només els darrers anys, sinó ja des dels inicis de la digitalització, sent la primera monarquia a utilitzar les noves eines comunicatives que van sorgir amb l'aparició d'Internet. La institució disposa d'una pàgina web moderna, atractiva i funcional, que està en constant actualització i inclou totes les novetats del dia a dia de la família reial britànica, però, tot i això, es vol destacar especialment l'estratègia comunicativa que han desenvolupat a les xarxes socials, amb presència a la majoria de les plataformes i amb una comunicació més propera i espontània. De forma oposada, la Casa Reial espanyola també ha viscut un període d'adaptació a les noves formes de comunicar, però es creu que ha estat insuficient. La pàgina web dels Borbons es presenta antiga, desfasada i poc atractiva, encara que continua actuant com a principal altaveu de la institució. La seva estratègia a xarxes també és millorable, ja que només disposen de perfil propi a X i YouTube, deixant enrere plataformes actuals molt potents, especialment amb les noves generacions, com ara Instagram. La comunicació és conservadora i no aposta per nous formats més visuals, atractius o dinàmics, aprofitant les eines que tenen a l'abast amb aplicacions d'aquesta mena. Així doncs, totes dues cases reials han adaptat el seu pla comunicatiu a les noves tecnologies, però de forma molt diferent.

ii. Proximitat i bidireccionalitat del sistema de comunicació de les dues institucions amb els mitjans de comunicació convencionals i els ciutadans durant la cobertura dels esdeveniments

En segon lloc, en referència al grau de proximitat i bidireccionalitat amb els mitjans de comunicació convencionals i la ciutadania durant la cobertura dels esdeveniments protocol·laris, s'ha detectat que és molt baix per part de les dues cases reials. De fet, la comunicació dels actes és pràcticament unidireccional, ja que cap de les dues fan partícips als ciutadans de l'esdeveniment, ni tampoc concedeixen entrevistes o comparteixen continguts de mitjans de comunicació. És cert que la monarquia és una institució convencional, neutral i amb poca participació externa, però apropar-se als ciutadans i aprofitar l'altaveu mediàtic dels seus països hauria de ser una prioritat per ella, ja que no n'hi ha prou amb promoure només una etiqueta oficial a xarxes socials per compartir contingut de dos actes amb tanta rellevància com aquests.

iii. Adaptació i modernització del pla comunicatiu dels dos esdeveniments escollits per tal d'apropar-se a les noves generacions i ajustar-se al moment social actual

En tercer lloc, s'ha plantejat també una qüestió sobre si les dues cases reials han modernitzat el pla comunicatiu portat a terme durant els dos actes reials per tal d'apropar-se a les noves generacions i ajustar-se al moment actual, i la realitat és que els Windsor sí que ho han fet, però els Borbons no. La Casa Reial britànica ha aprofitat la primera coronació retransmesa a xarxes socials per desenvolupar tota una estratègia comunicativa molt innovadora per un acte com aquest: la publicació de contingut didàctic sobre els orígens i la història de l'esdeveniment, la creació d'una emoticona pròpia per l'etiqueta oficial o la difusió de material gràfic innovador dels preparatius de la cerimònia. Aquestes són algunes de les iniciatives que es van portar a terme. El perfil oficial de la família reial britànica es va convertir en l'altaveu principal de la coronació, amb publicacions que van fer la volta al món i van arribar a nou públic que potser no mira la televisió o no llegeix premsa. Pel que fa a la Casa Reial espanyola, aquesta no va saber aprofitar la celebració de la jura de la Constitució per donar un nou impuls a la comunicació que segueix actualment, sinó que va continuar amb la seva estratègia habitual, augmentant la cobertura a xarxes socials, redactant una nova entrada en forma de crònica a la

pàgina web i actualitzant els retrats oficials de la princesa d'Astúries i la Infanta, però sense innovar i atraure a les noves generacions.

iv. Confirmació o refutació de la hipòtesi del treball

Després de respondre a les preguntes de recerca, i centrant-nos en les similituds i les diferències de la comunicació dels dos esdeveniments entre ambdues institucions, es pot afirmar que la hipòtesi formulada a l'inici del treball, "les dues cases reials s'han adaptat a les noves formes de comunicació de manera diferent durant els darrers anys, fet que s'haurà de comprovar mitjançant l'anàlisi de l'estratègia comunicativa dels dos actes protocol·laris escollits, de gran importància per ambdues institucions", ha estat totalment confirmada. L'anàlisi comparativa ha permès detectar les diferències entre ambdues institucions. La Casa Reial britànica ha integrat amb més eficàcia les eines digitals en la seva estratègia comunicativa, la qual cosa és positiu per aconseguir arribar a un major públic i per millorar la seva imatge pública en un context mediàtic cada vegada més digitalitzat. En canvi, la Casa Reial espanyola encara presenta un cert endarreriment en la introducció d'aquestes eines digitals, fent ús de mètodes encara més tradicionals o conservadors, sense que siguin modernitzats. Així doncs, una comunicació institucional que no es desenvolupa d'acord amb la societat actual pot afectar a la imatge externa de la família reial, a més de la rellevància de la Casa Reial en la societat espanyola.

En conclusió, el treball ha permès veure com és d'important la comunicació per una institució d'aquesta magnitud, la qual cosa es demostra amb la monarquia britànica, que sembla haver trobat la fórmula eficaç per integrar les noves eines digitals i adaptar una institució històrica i tradicional a les noves formes de comunicació. La monarquia espanyola, però, encara té marge de millora per optimitzar i modernitzar el seu pla comunicatiu. De cara a futures investigacions seria interessant plantejar propostes de millora per adaptar la comunicació de la monarquia espanyola i dissenyar una nova estratègia amb unes característiques similars a la britànica.

Totes dues cases reials hauran de continuar adaptant-se als nous temps, desenvolupant una comunicació més moderna i propera a la ciutadania. Això serà crucial per garantir la supervivència i prosperitat de la institució monàrquica en el segle XXI.

Bibliografia i referències

- Alcázar, M. (2023, 29 d'octubre). Leonor se casa con la Constitución. *La Vanguardia*, p.26.
- Alcázar, M. (2023, 1 de novembre). La gran esperanza blanca. *La Vanguardia*, p.14.
- Alonso, A. P. (2022). *La Reina*. La Esfera de los Libros.
- Álvarez Patilla, D. (2023, 6 de maig). Coronación de Carlos III | La historia de las coronaciones británicas, una tradición milenaria que aúna el pasado, presente y futuro. *RTVE.es*. Disponible a: <https://www.rtve.es/noticias/20230506/coronacion-carlos-iii-historia-tradicion-milenaria/2442009.shtml>
- Arana, I. (2023, 14 de novembre). Carlos III de Inglaterra cumple 75 años: los cuatro momentos clave que han marcado su vida. *EL PAÍS*. Disponible a: <https://elpais.com/gente/2023-11-14/carlos-iii-de-inglaterra-cumple-75-anos-los-cuatro-momentos-clave-que-han-marcado-su-vida.html>
- Artola, M. (1999). *La monarquía de España*. Alianza Editorial.
- Asociación para la Investigación de Medios de comunicación. (s.d.). *Resumen general de resultados EGM*. [Tercera ola de año 2023.]. Disponible a: <https://reporting.aimc.es/index.html#/main/cockpit>
- Asociación para la Investigación de Medios de comunicación. (s.d.). *Resumen general de resultados EGM*. [Primera ola de año 2024.]. Disponible a: <https://reporting.aimc.es/index.html#/main/cockpit>
- Barredo Ibáñez, D. (2013). *El tabú Real: La imagen de una monarquía en crisis*. Editorial Berenice.
- Barreira, D. (2023, 31 d'octubre). Los Borbones que juraron la Constitución española (y los que no): del traidor Fernando VII a Leonor. *El Español*. Disponible a: https://www.elespanol.com/historia/20231031/traidor-fernando-vii-leonor-borbones-juraron-constitucion-espanola-no/805919569_0.html
- Barnett, D. (s.d.). *#Trending: HELLO! UK*. Fashion Beauty Monitor. Disponible a: <https://www.fashionmonitor.com/blog/nJ/trending-hello-uk>
- Bogdanor, V. (1995). *The Monarchy and the Constitution*. Clarendon Press - Oxford.
- Bueno Fernández, B. (2015). De los atrezos comunicativos, a Túñez López, J.M. & Altamirano Benítez, V. *Comunicar desde las organizaciones: tendencias, estrategias y casos* (pp. 43-53). Disponible a:

https://www.researchgate.net/publication/298721912_Comunicar_desde_las_organizaciones_Tendencias_estrategias_y_casos

Burgueño, J. M. (2018). *Qué hacer cuando arde la red: gestión de crisis de comunicación online*. Editorial UOC. Disponible a: <https://elibro.net/es/ereader/uab/105387?page=9>

Carol, M. (2023, 29 d'octubre). Una princesa en el Congreso. *La Vanguardia*, p.28.

Casa Reial. (s.d.). *La Monarquía en la Historia d'Espanya*. Pàgina oficial de la Casa de sa Majestat el Rei. Disponible a: <https://www.casareal.es/CA/MonarquiaHistoria/Paginas/historia-monarquia.aspx>

Casa Reial. (s.d.). *Sa Majestat el Rei Joan Carles I*. Pàgina oficial de la Casa de sa Majestat el Rei. Disponible a: https://casareal.es/CA/FamiliaReal/rei/Paginas/rei_biografia.aspx

Cellan-Jones, N. R. (2009, 10 de juliol). También la reina Isabel está en Twitter. *BBC NEWS MUNDO*. Disponible a: https://www.bbc.com/mundo/internacional/2009/07/090710_1830_reina_twitter_med

Cervera, C. (2018, 1 d'octubre). El origen de los Borbones: la historia de la legendaria dinastía de los Capetos. *ABC*. Disponible a: https://www.abc.es/historia/abci-origen-borbones-historia-legendaria-dinastia-capetos-201809230114_noticia.html

Clatworthy, B. (2023, 2 de maig). Majority think Charles will be a good king. *The Times*, p.2.

Constitución Española de 1978. Art.1.3. 27 de desembre de 1978 (Espanya).

Constitución Española de 1978. Art.56. 27 de desembre de 1978 (Espanya).

Crespo-MacLennan, J. (2023, 6 de maig). *Monarquías en el siglo XXI*. Política Exterior. Disponible a: <https://www.politicaexterior.com/monarquias-en-el-siglo-xxi/>

Dans, E. (2014, 8 de juliol). Monarquía y redes sociales. *Revista Capital*, 164, p.22.

De Los Ríos, E. (2022, 13 d'abril). Así se rompió la Familia Real española tras el escándalo de Botsuana: por qué Felipe y Letizia apoyan a la reina Sofía y las infantas Elena y Cristina prefieren a su padre. *Mujer Hoy*. Disponible a: <https://www.mujerhoy.com/celebrities/realeza/escandalo-rey-juan-carlos-diez-anos-caceria-botsuana-amante-corinna-familia-real-rota-relacion-sofia-felipe-20220413145314-nt.html>

Díaz, A. (2024, 22 de març). Crisis sobre la salud de Kate Middleton: cómo surgió y evolucionó la polémica. *Diez Minutos*. Disponible a: <https://www.diezminutos.es/familia-real/otras-monarquias/a60281224/kate-middleton-cancer-cronologia-especulaciones/>

- Díez, B. (2021, 10 de març). Entrevista de Meghan y Harry con Oprah: por qué llaman “La firma” a la familia real británica y quién forma parte de ella. *BBC NEWS MUNDO*. Disponible a: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-56340583>
- Editorial. (2023, 1 de novembre). Voto de confianza para la princesa Leonor. *La Vanguardia*, p.20.
- El collar de Carlos III. (2023, 8 de novembre). Revista *¡Hola!*, núm.4.136, p.52.
- Elven, L. (2020, desembre). La indestronable monarquía británica. *Le Monde Diplomatique en español*. Disponible a: <https://mondiplo.com/la-indestronable-monarquia-britanica>
- Estirado, L. (2023, 25 d’abril). Coronación del rey Carlos III de Inglaterra: todos los detalles de la cita real más importante del 2023. *El Periódico*. Disponible a: <https://www.elperiodico.com/es/gente/20230228/rey-carlos-iii-inglaterra-coronacion-detalles-claves-fecha-lugar-invitados-coronas-festejos-83804745>
- Fernández, D. (2023, 1 de novembre). Reina algún día. *La Vanguardia*, p.17.
- Flores, D., & Leralta, J. (2023, 31 d’octubre). *Generación Leonor | Herederos de las monarquías reinantes: Europa lidera el ascenso de las mujeres al trono*. RTVE.es. Disponible a: <https://www.rtve.es/noticias/20231031/herederos-monarquias-reinantes-europa-lidera-ascenso-mujeres-trono/2459090.shtml>
- García Fernández, M.D. (2015). Gestión de las herramientas 2.0: El caso de la Casa Real, a Túniz López, J.M. & Altamirano Benítez, V. *Comunicar desde las organizaciones: tendencias, estrategias y casos* (pp. 109-111). Disponible a: https://www.researchgate.net/publication/298721912_Comunicar_desde_las_organizaciones_Tendencias_estrategias_y_casos
- García, L. (2022, 17 d’abril). Casa Real cumple las recomendaciones del Consejo de Transparencia aunque la Ley sigue sin afectar a la Familia Real. *Newtral*. Disponible a: <https://www.newtral.es/transparencia-casa-real-consejo-de-transparencia/20220427/>
- Gómez Díaz, L. (2023, 8 de setembre). El reinado de Carlos III, año I: pocos cambios, más aceptado por el pueblo y con el reto de las excolonias británicas. RTVE.es. Disponible a: <https://www.rtve.es/noticias/20230908/rey-carlos-pocos-cambios-apoyo-popular-reto-excolonias/2455097.shtml>
- Granados Loureda, J. A. (2010). *Breve historia de los Borbones españoles*. Ediciones Nowtilus.
- Guimón, P. (2015, 14 de gener). Guillermo, Kate y Enrique, en 140 caracteres. *El País*. Disponible a: https://elpais.com/elpais/2015/01/14/estilo/1421253914_816009.html

- Historic Newspaper. (2021, 3 de novembre). *Full History of the Times Newspaper*. Historic Newspapers. Disponible a: <https://www.historic-newspapers.co.uk/blog/the-times-newspaper-history/>
- ¡Hola! (s.d.). *Historia*. Grupo Hola. Disponible a: <https://grupohola.com/historia/>
- Junquera, N. (2015, 10 de febrer). El Rey se baja un 20% el sueldo y fija uno de 187.356 euros para su padre. *EL PAÍS*. Disponible a: https://elpais.com/politica/2015/02/10/actualidad/1423589116_075468.html
- Leonor entra en la historia, jura la Constitución y abre una nueva era como futura reina de España. (2023, 8 de novembre). Revista *¡Hola!*, núm.4.136, pp.38-59.
- Letizia reina en Europa. (2023, 15 de novembre) Revista *¡Hola!*, núm.4.137, pp.45-51.
- Lucas, J. R. (2022, 9 de setembre). De monarquías e interés. *La Razón*. Disponible a: <https://www.larazon.es/opinion/20220910/cmpmc4sm2zbcbjue2fpqmlqii.html>
- Low, V. (2023, 6 de maig). King's day of destiny. *The Times*, p.2.
- Majid, A. & Tobitt, C. (2024, 16 de maig). PressGazette. Disponible a: https://pressgazette.co.uk/media-audience-and-business-data/media_metrics/most-popular-newspapers-uk-abc-monthly-circulation-figures-2/
- María, F. (2023, maig 18). El reinado de los Habsburgo en España: una época de expansionismo. *Okdiario*. Disponible a: <https://okdiario.com/historia/reinado-habsburgo-espana-epoca-expansionismo-10937078>
- Martín Mira, C. L. (2021). *La comunicación institucional de la Casa Real británica en la gestión de la crisis del Megxit* [Trabajo Fin de Máster Inédito, Universidad de Sevilla]. Disponible a: <https://idus.us.es/handle/11441/116125>
- Martínez Solana, M.Y. (2015). La gestión de la comunicación en las organizaciones del siglo XXI (Prólogo), a Túniz López, J.M. & Altamirano Benítez, V. *Comunicar desde las organizaciones: tendencias, estrategias y casos* (pp. 7-11). Sociedad Latina de Comunicación Social. Disponible a https://www.researchgate.net/publication/298721912_Comunicar_desde_las_organizaciones_Tendencias_estrategias_y_casos
- Merino, J.C. (2023, 1 de novembre). Leonor jura la Constitución ante las Cortes como heredera de la Corona. *La Vanguardia*, p.12.
- Millán, E. (2022, 25 de desembre). La vieja nueva corte de Carlos III: salen las damas de compañía y mantiene a un periodista del 'Daily Mail'. *EL PAÍS*. Disponible a:

<https://elpais.com/gente/2022-12-25/la-vieja-nueva-corte-de-carlos-iii-salen-las-damas-de-compania-y-mantiene-a-un-periodista-del-daily-mail.html>

Monjardín, J. (2023, 6 de maig). ¿Qué hereda Carlos III de Isabel II? Títulos, bienes y responsabilidades del nuevo Monarca del Reino Unido. ABC. Disponible a: <https://www.abc.es/internacional/hereda-carlos-iii-isabel-titulos-bienes-responsabilidades-20230506183648-nt.html>

Muñoz Osuna, C. (2023, 26 de febrer). La prensa británica, la mejor aliada del Rey Carlos III. ABC. Disponible a: <https://www.abc.es/gente/prensa-britanica-mejor-aliada-rey-carlos-iii-20230225200646-nt.html>

Nikkhah, R. (2023, 30 d'abril). Archbishop will ask millions to pledge allegiance to their King. *The Sunday Times*, p.4.

Ónega, F. (2023, 1 de novembre). Cinco claves para la historia. *La Vanguardia*, p.16.

Otero, I. (2023, 6 de maig). Carlos III: ¿es popular o no el nuevo rey británico? *El Mundo*. Disponible a: <https://www.elmundo.es/internacional/2023/05/06/645509a2fc6c8340708b45e5.html>

Paula Veloz, N. (2019). *La representación de la nueva imagen de la Casa Real Española: de Juan Carlos I a Felipe VI* [Tesis Doctoral, Universidad Carlos III de Madrid]. Disponible a: <https://e-archivo.uc3m.es/entities/publication/47f3ab5e-3f8e-48c2-a433-137778f15bed>

Phillips, J. (2022, 11 de setembre). Charles and Camilla's Clarence House Twitter and Instagram accounts with combined 2.8 million followers are retired – with King and Queen Consort set to switch social media updates to the Royall Family's feed. *Mail Online*. Disponible a: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11202181/Charles-Camillas-Clarence-House-Twitter-Instagram-accounts-retired.html>

Portella Genestar, N. (2022). *Presència i absències de la casa reial espanyola a les xarxes socials: anàlisi comparativa amb la comunicació institucional d'altres monarquies europees* [Trabajo Final de Máster, Universitat Pompeu Fabra]. Disponible a: <https://repositori.upf.edu/handle/10230/55090>

¿Qué opinan los españoles sobre la princesa Leonor? (2023, 1 de novembre). Revista *¡Hola!*, núm.4.135, pp.62-69.

- Ramos, F. (2013). El “tabú” periodístico de la monarquía en España. La crisis real y la crisis coyuntural. *Revista Latina de Comunicación Social*, 68, 214-247. Disponible a <https://doi.org/10.4185/rlds-2013-975>
- Redondo, I. (2023, 30 d’octubre). El presidente y Leonor. *La Vanguardia*, p.13.
- Romero, A. (2022, 14 d’abril). Siete años desde la única vez que el CIS preguntó por la valoración de Felipe VI... y suspendió. *Público*. Disponible a <https://www.publico.es/politica/siete-anos-unica-vez-cis-pregunto-valoracion-felipe-vi-suspendio.html>
- Sala, À. (2023, 31 d’octubre). Los reyes y príncipes españoles que juraron la Constitución antes que Leonor. *Historia National Geographic*. Disponible a: https://historia.nationalgeographic.com.es/a/reyes-y-principes-espanoles-que-juraron-constitucion-antes-que-leonor_20406
- Sierra, M. (2024, 5 de febrer). Carlos III anuncia que tiene cáncer. *El Mundo*. Disponible a: <https://www.elmundo.es/internacional/2024/02/05/65c12433fc6c8316528b45a1.html>
- Smith, M. (2024, 9 d’abril). Kate Middleton now UK’s most popular royal. *YouGov*. Disponible a: <https://yougov.co.uk/politics/articles/49089-kate-middleton-now-uks-most-popular-royal>
- The Royal Family. (s.d.). *Queen Elizabeth II's Life and Reign*. The official website of the Royal Family. Disponible a: <https://www.royal.uk/queen-elizabeth-ii-s-life-and-reign>
- The Royal Family. (s.d.). *The Coronation: history and ceremonial*. (s.d.). The official website of the Royal Family. Disponible a: <https://www.royal.uk/the-coronation-history-and-ceremonial>
- Thirkettle, B. J. (2018). *The Media and the British Royal Family* [Diploma thesis, Masaryk University]. Disponible a: <https://is.muni.cz/th/mjarr/?lang=en>
- Tiburcio, N. (2023). Elena: La Infanta Castiza. La Esfera de los Libros.
- Tolosa, L. (2020, 18 de setembre). Tezanos rechaza preguntar por la Monarquía en el CIS: "Es una cuestión que no interesa a los españoles". *EL PAÍS*. Disponible a: <https://elpais.com/espana/2020-09-18/tezanos-rechaza-preguntar-por-la-monarquia-en-el-cis-es-una-cuestion-que-no-interesa-a-los-espanoles.html>
- Túñez López, J. M. & Altamirano Benítez, V. (2015). *Comunicar desde las organizaciones: tendencias, estrategias y casos*. Sociedad Latina de Comunicación Social. Disponible

a: https://www.researchgate.net/publication/298721912_Comunicar_desde_las_organizaciones_Tendencias_estrategias_y_casos

Urreta, E. (2023, 3 de maig). *Cuando los Windsor dejaron de ser alemanes y escondieron su pasado.* *El Mundo*. Disponible a: <https://www.elmundo.es/loc/celebrities/2023/05/03/645286b621efa092268b45b7.html>

Valle, I. (2023, 15 de desembre). Qué diferencia hay entre Inglaterra, Reino Unido y Gran Bretaña. *20Minutos*. Disponible a: <https://www.20minutos.es/gonzoo/noticia/5198574/0/que-diferencia-hay-entre-inglaterra-reino-unido-gran-bretana/>

Vallín, P. (2023, 1 de novembre). Los tres Madriles. *La Vanguardia*, p.14.

Zarzalejos, J. A. (2014, 2 de juny). El Rey abdica para salvar a la Monarquía de la crisis institucional. *El Confidencial*. Disponible a https://blogs.elconfidencial.com/espana/notebook/2014-06-02/el-rey-abdica-para-salvar-a-la-monarquia-de-la-crisis-institucional_139610/

Zarzalejos, J. A. (2015). Felipe VI celebra el aniversario de su proclamación como monarca. *El Confidencial*. Disponible a: <https://datos.elconfidencial.com/aniversario-coronacion-felipevi/>

Annexos

Annex 1: Taules

Taula 1. Comparació de la cobertura de la jura i la coronació realitzada a X per part de les cases reials espanyola i britànica

Indicadors	Casa Reial espanyola: Jura de la Princesa d'Astúries (@CasaReal)	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@RoyalFamily)
Freqüència de les publicacions	15 dies abans de l'acte: 2 publicacions. Dia de l'acte: 16 publicacions. 5 dies després de l'acte: 0 (No es fa referència). TOTAL: 18 publicacions.	15 dies abans de l'acte: 37 publicacions. Dia de l'acte central: 21 publicacions. 2 dies després de l'acte central amb activitats relacionades: 20 publicacions. 5 dies després de les celebracions: 3 publicacions TOTAL: 81 publicacions.
Contingut rellevant i oportú	Té interès? Sí. Ajuda a la seva explicació? No. Es publiquen detalls pràctics? Sí, però insuficients.	Té interès? Sí. Ajuda a la seva explicació? Sí. Es publiquen detalls pràctics? Sí.
Ús d'etiquetes	Etiqueta oficial: #JuraConstituciónPrincesa Altres: #EnDirecto	Etiqueta oficial: #Coronation Altres: #CoronationBigLunch, #CoronationConcert, #CoronationWeekend i #TheBigHelpOut
Interacció amb l'audiència	Nul·la.	Pràcticament nul·la.
Ús de multimèdia i emoticones	Imatges: 19 Vídeos: 7 Emoticones: 17 vegades (4 tipus)	Imatges: 139 Vídeos: 25 Emoticones: 116 vegades (32 tipus)
Retransmissió en directe	Sí.	Sí.

Col·laboracions i mencions de comptes rellevants	Sí: • @Congreso_Es • @Senadosep • @PatrimNacional	Sí: • @KensingtonRoyal • @Commonwealthsec • @RoyalNavy • @HCav1660 • @GrenadierGds • @Kingscolour_sqn • @rcmpgrcpolice • @wabbey • @RCT • @Flowers_ft_Farm • @The_RHS • @TfL • @Networkrail • @PrincesTrust • @rafredarrows • @ChrisJack_Getty
Coherència i to de la comunicació	Sí, s'utilitza un to molt seriós.	Sí, però més espontani.
Seguiment després de l'esdeveniment	No.	Sí.

Taula 2. Comparació del número de m'agrades, comentaris i retuits de les publicacions de la cobertura realitzada a X de la jura i la coronació amb més ressò

Indicadors	Casa Reial espanyola: Jura de la Princesa d'Astúries (@CasaReal)	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@RoyalFamily)
Publicació amb més "m'agrades"	Vídeo del moment del jurament de la princesa d'Astúries: 19.000 m'agrades.	Foto d'esquena del rei Carles i la reina Camil·la al balcó del Palau de Buckingham mirant el pas dels avions de les forces armades pel cel: 121.000 m'agrades.

ESTRATÈGIA COMUNICATIVA DE DOS GRANS ESDEVENIMENTS PROTOCOL·LARIS DE LES CASES REIALS ESPANYOLA I BRITÀNICA: ANÀLISI COMPARATIVA

		
Publicació amb més “comentaris”	Cita d’un fragment del discurs de la princesa d’Astúries després de rebre el Collaret de Carles III, amb un vídeo de la intervenció sencera: 553 comentaris. 	Missatge oficial del rei Carles III després de tots els actes del cap de setmana de la coronació per agrair a tothom. Acompanya el text una imatge oficial dels Reis coronats: 5.000 comentaris.

Publicació amb més “retuits”	Vídeo del moment del jurament de la princesa d'Astúries: 5.000 retuits. 	Foto d'esquena del rei Carles i la reina Camil·la al balcó del Palau de Buckingham mirant el pas dels avions de les forces armades pel cel: 14.000 retuits.
--	---	---

Taula 3. Cobertura de la coronació realitzada a Instagram per part de la Casa Reial britànica

Indicadors	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@TheRoyalFamily)
Qualitat visual del contingut	Alta (Imatges i vídeos de qualitat i visualment atractius).
Coherència estètica	Sí, amb una estètica en concret.
Històries i contingut en directe	Sí (48 històries).
Interacció amb l'audiència	Pràcticament nul·la.
Ús d'etiquetes	Etiqueta oficial: #Coronation Altres: #CoronationBigLunch, #CoronationConcert, #CoronationWeekend i #TheBigHelpOut
Col·laboracions i mencions de comptes rellevants	Sí: • @princeandprincessofwales • @commonwealth_esc • @ministryofdefence • @westminsterabbeylondon

	• @household_cavalry • @royalmailofficial • @royalcollectiontrust • @royalvolservice • @thechurchofengland • @bbceurovision • @bbciplayer • @flowersfromthefarm • @transportforlondon • @guidedogsuk • @americanidol • @chrisjacksongetty
Coherència i to de la comunicació	Sí, però més espontani.
Seguiment després de l'esdeveniment	Sí.

Taula 4. Publicacions de la coronació amb més m'agrades, comentaris i retuits a Instagram

Indicadors	Casa Reial britànica: Coronació del rei Carles III (@Theroyalfamily)
Publicació amb més "m'agrades"	Retrat oficial del rei Carles III amb el seu fill i hereu de la Corona, el príncep de Gal·les, Guillem, i el seu net, el príncep Jordi de Gal·les, el dia de la coronació al Saló del Tron al Palau de Buckingham: 1.898.227 m'agrades.

Publicació amb més
“comentaris”

Primer retrat oficial de la reina Camil·la el dia de la coronació: **30.329 comentaris.**

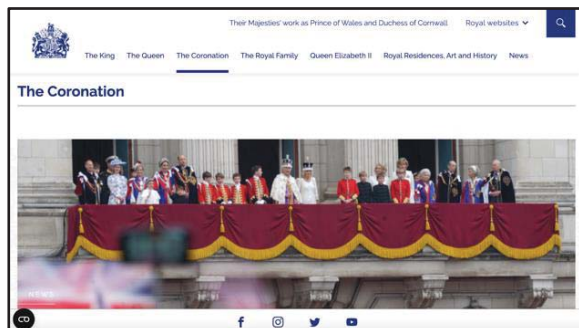

Annex 2: Imatges

Imatge 1. Captura de la pàgina web de la Casa Reial espanyola. Font: www.casareal.es

Imatge 2. Captura de la pàgina web de la Casa Reial britànica. Font: www.royal.uk

ESTRATÈGIA COMUNICATIVA DE DOS GRANS ESDEVENIMENTS PROTOCOL·LARIS DE LES CASES REIALS ESPANYOLA I BRITÀNICA: ANÀLISI COMPARATIVA

Imatge 3. Pàgina 26 del número de La Vanguardia del 29 d'octubre de 2023. Font: hemeroteca.lavanguardia.com

Imatge 4. Portada del número de La Vanguardia de l'1 de novembre de 2023. Font: hemeroteca.lavanguardia.com

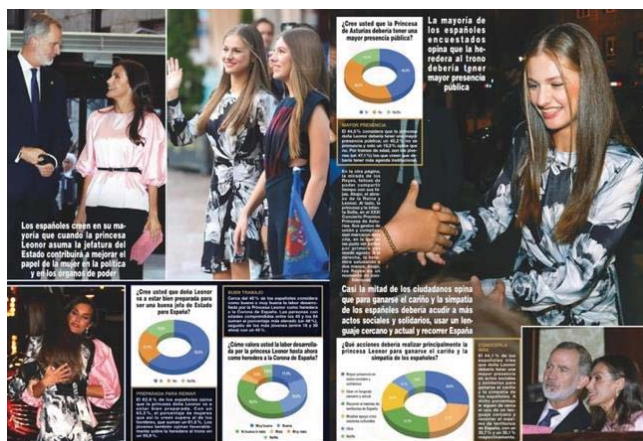
Imatge 5. Pàgines 16 i 17 del número de *La Vanguardia* del 2 de maig de 2023. Font: *hemeroteca.lavanguardia.com*

Imatge 6. Portada del número de la revista *¡HOLA!* del 25 d'octubre de 2023. Font: *www.hola.com*

Imatge 7. Pàgines 64 i 65 del número de la revista *¡HOLA!* del 25 d'octubre de 2023. Font: *www.hola.com*

Imatge 8. Portada del número de la revista ¡HOLA! del 2 de novembre de 2023.
Font: www.hola.com

Imatge 9. Pàgines 58 i 59 del número de la revista ¡HOLA! del 2 de novembre de 2023. Font: www.hola.com

Imatge 10. Portada del número de The Times del 29 d'abril de 2023.
Font: www.thetimes.co.uk

Imatge 11. Portada del número de The Times del 6 de maig de 2023.
Font: www.thetimes.co.uk

Imatge 12. Portada del número de The Times del 9 de maig de 2023.
Font: www.thetimes.co.uk

Imatge 13. Portada del número de la revista Hello! del 8 de maig de 2023.
Font: www.hellomagazine.com

Imatge 14. Portada del número de la revista Hello! del 15 de maig de 2023.
Font: www.hellomagazine.com

Annex 3: Qüestionari per les entrevistes a professionals experts en monarquia

Entrevista 1. Nuria Tiburcio, especialista en la Casa Reial espanyola

- **Com d'important creus que és la comunicació per a la monarquia en el segle XXI?
I en el cas espanyol?**

Crec que en les monarquies el que no es veu no existeix. Elisabet II deia que “cal ser vistos per a ser creguts”, i ella en sabia més que ningú. A més, estem en un moment en el qual la comunicació és molt important i ràpida gràcies a les xarxes socials. Tenir un pla estratègic en les xarxes és de vital importància per a les monarquies, la qual cosa no hi és a la Casa Reial espanyola.

- **Quina ha estat l'evolució de l'estratègia comunicativa de la Casa Reial espanyola al llarg dels últims anys?**

Poca o cap. Es van obrir un compte de Twitter en 2014 i allà s'han quedat. Totes les cases reials europees tenen Instagram, i ho utilitzen de manera meravellosa, fent més pròxims als membres de la reialesa amb reels, stories i altres fórmules. La família reial sueca, per exemple, ha

contractat a un fotògraf boníssim només per a les seves xarxes. No obstant això, i de moment, la casa reial espanyola es resisteix a obrir un compte d'Instagram.

- **Quin creus que és el major repte a nivell comunicatiu al qual s'enfronta la institució en l'actualitat?**

Han de fer passos de gegant per a arribar al punt en el qual estan altres monarquies. El problema és que no saben arribar al poble. I només amb Twitter ho tenen difícil. Hem viscut alguns avenços com les fotos publicades en la graduació d'Elionor, amb Letícia fent una selfie familiar, però els hi queda molta feina per endavant.

- **Quin paper juguen els mitjans de comunicació en la projecció de la imatge de la corona espanyola?**

Un paper molt important, encara que no sé si realment a la Casa Reial en són conscients. Ara han començat a donar una mica de protagonisme als diaris purament digitals, però fins ara eren només els de paper els que podien tenir accés més directe als Reis en actes oficials. És un pas intel·ligent, ja que ara mateix la majoria d'espanyols consulten les notícies a Internet, i els és igual si un diari és purament digital o no.

- **Gestiona bé la monarquia espanyola les seves xarxes socials? Creus que la Casa Reial hauria d'obrir un perfil d'Instagram, igual que altres cases reials europees?**

No les gestiona bé. Crec que és imperiós que obrin un compte d'Instagram. Segons van comentar és un projecte que tenen damunt de la taula i en el qual estan treballant, però les coses de palau van a poc a poc, i en aquest cas més.

- **Quina consideres que ha estat i és l'estratègia de la família reial espanyola en l'àmbit de la comunicació per a netejar la seva imatge després dels escàndols del Rei emèrit?**

Hi ha hagut dues fases molt diferenciades després que el rei Felip VI publiqués aquest comunicat deslligant-se del seu pare al març de 2020. En aquells dies es va decidir fer com si el rei Joan Carles no existís. No es parlava d'ell i si coincidien en actes, com va ocórrer en el funeral d'Elisabet II, es considerava un perill per a la imatge de la Corona. No obstant això,

d'algun temps ençà hem vist un canvi. Potser perquè Joan Carles ja no té problemes judicials, o potser perquè veuen que es fa gran i que en algun moment haurà de tornar a Espanya. Molt comentada va ser la imatge de pare i fill junts a les portes del castell de Windsor el mes de febrer, després d'una missa en honor al rei Constantí de Grècia, germà de la Reina emèrita, Sofia.

- **Com es combina la tradició i el to conservador d'aquesta institució amb la modernitat de la comunicació del món actual?**

Com ho estan fent totes les cases reials europees. No importa ser conservador i tenir un compte d'Instagram. Òbviament no compartiran contingut personal, però el seu treball, que és al final el que importa, pot arribar a molta més gent en aquesta xarxa social.

- **Respecte a la Jura de la Constitució, com valors el pla de comunicació dut a terme per la Zarzuela per a l'esdeveniment?**

El pla de comunicació es va limitar a donar un senyal de televisió a RTVE. Els periodistes podien triar si anar al Congrés o al Palau Reial. Si escollies el primer podies seguir la cerimònia de la jura, i si preferies el palau, que va ser el meu cas, seguies la cerimònia des d'un saló, a través de la televisió. Després, durant el besamans, sí que vam poder ser presents i Leticia, personalment, va voler acostar-se per a saludar als periodistes allà presents perquè poguéssim felicitar a Elionor. Però no se'ns va donar cap mena d'informació sobre la celebració de la nit a El Pardo. Deixaven en l'aire si hi hauria alguna foto oficial, i al final res de res.

- **És la primera vegada que la Jura de la Constitució és transmesa per xarxes socials, consideres que la cobertura al perfil oficial de X de la Casa Reial espanyola va ser adequada? Creus que hi hauria alguna una cosa en la qual millorar?**

No, al meu parer podrien haver fet molt més, com per exemple posar antecedents sobre la jura de Felip VI i mostrar detalls darrere de les càmeres. El que van fer va ser agafar el senyal de televisió i posar un enllaç. Això no és de rellevància, perquè els ciutadans poden encendre la televisió i veure la cerimònia sense problema. No aportava un valor afegit.

- **El CIS no pregunta sobre la monarquia des de 2015, per la qual cosa no coneixem el suport de les noves generacions a la monarquia. Quin paper creus que pot jugar la comunicació, i especialment les xarxes socials, perquè la institució augmenti la seva popularitat entre els joves?**

Crec que és molt important, sobretot per al futur paper d'Elionor, que els joves la coneguin, i la millor forma de fer-ho, sens dubte, és mitjançant les xarxes socials. Han de ser més pròxims i conèixer què demanden els espanyols d'ells.

Entrevista 2. Ana Polo, especialista en la Casa Reial britànica

- **Com d'important creus que és la comunicació per a la monarquia en el segle XXI?
I en el cas britànic?**

Crec que la comunicació és crucial per a qualsevol institució, però sobretot per a una institució com la monarquia britànica que viu de l'aprovació de l'opinió pública i deu la seva legitimitat al suport del poble. Els *royals* britànics van ser els més intel·ligents en entendre abans que ningú (ja en els temps de la reina Victòria) que la monarquia havia de tenir una comunicació directa i fluida amb el poble i havien d'usar tots els mitjans tècnics al seu abast per a projectar una bona imatge. Cal recordar que, abans de la reina Victòria, la monarquia britànica estava molt qüestionada -els anglesos no sempre han estat tan monàrquics com ens han fet creure- i que Victòria va haver de capgirar la situació. Ella, per exemple, va aprofitar que es van crear les fotografies per a començar a posar per a retrats que eren publicats en revistes i venuts com a postals. Va ser una veritable pionera en el tema del màrqueting.

- **Quina ha estat l'evolució de l'estratègia comunicativa de la Casa Reial britànica al llarg dels últims anys?**

La comunicació de la Casa Reial Britànica té un gran moment d'inflexió després de la mort de Diana. Després de l'extraordinària reacció del poble, Elisabet II es va adonar que havia de fer un gir a tota la seva estratègia de comunicació i, fins i tot, se sap que els seus assessors van demanar ajuda al govern de Tony Blair perquè els ajudessin. Els de Tony Blair li van recomanar a un tal Simone Lewis, un dels majors experts en comunicació política del país. Va ser ell qui va començar a fer enquestes modernes i grups focals i va recomanar a la reina un conjunt de

canvis, com per exemple, començar a anar a pisos de protecció oficial de Londres. Lewis es va adonar que molts britànics veien a la monarquia com a remota, elitista i totalment allunyada dels problemes reals de la societat i, per això, li va aconsellar no centrar-se tant en viatges oficials o en trobades amb dignataris internacionals, sinó a parlar amb gent corrent. Elisabet II va estar mesos recorrent barris obrers, prenent el te amb senyores de la tercera edat i, fins i tot, una vegada va entrar en un McDonald's.

Tot allò va aconseguir salvar els mobles i que la monarquia sobrevisqués. No obstant això, dècades després, Elisabet II va fer un altre gran salt comunicatiu: va començar a fer vídeos simpàtics, a deixar que entressin les càmeres a palau i la seva gestió de les xarxes socials va ser pionera i realment bona.

- **Quin creus que és el major repte a nivell comunicatiu al qual s'enfronta la institució en l'actualitat?**

Tenen dos grans problemes: El primer és superar la indiferència. El problema de la monarquia britànica no és el republicanisme, sinó que la institució aixeca més interès fora d'Anglaterra que dins. El segon és connectar amb els joves. Aquest era el gran repte que es va marcar Elisabet II. D'aquí ve que els seus nets Guillem i Enric adquirissin tant de protagonisme els últims anys.

- **Quin paper juguen els mitjans de comunicació en la projecció de la imatge de la corona britànica?**

Un paper primordial. Sempre es diu que els *royals* odien a la premsa, però la veritat és que no poden viure sense ella. La necessiten perquè el públic els vegi i apreciï el que fan. Com sempre deia Elisabet II, "I have to be seen to be believed".

- **Gestiona bé la monarquia britànica les seves xarxes socials? Creus que l'aparició d'aquestes ha revolucionat la comunicació de Buckingham Palace?**

Jo crec que les gestiona de meravella. De fet, de nou, van ser la primera casa reial a apuntar-se a Internet i a les xarxes socials. Se sap que a Felip d'Edimburg l'apassionava la tecnologia i que va entendre millor que ningú les possibilitats que s'obrien per a la institució amb tots aquells mitjans que permetien un diàleg més directe amb la ciutadania. Una altra cosa és que, en els

últims anys, amb l'aparició massiva de *fake news* i rumors en les xarxes, s'hagin girat en contra seva (com ha passat amb totes les *fake news* sobre Kate, per exemple).

- **Quina creus que és l'estratègia que segueix la família reial per a mantenir els seus índexs de popularitat tan alts al Regne Unit, comparat amb altres monarquies europees?**

Primer, són increïblement intel·ligents i entenen que han d'estar evolucionant contínuament. Dos, tenen molt bons equips tècnics i els fan bastant cas (o, almenys, més cas que la resta). Tres, entenen -i aquí està la clau- que la monarquia ha de ser popular, no estar en una talaia com estan unes altres. Els britànics es preocupen per estar al dia, molt pendents dels problemes dels ciutadans, implicats en la societat. Altres monarquies només es preocupen per estar en actes institucionals remots i elitistes que no connecten amb la majoria dels mortals.

- **Com es combina la tradició i el to conservador d'aquesta institució amb la modernitat de la comunicació del món actual?**

Elisabet II va aconseguir l'impossible: ser institucional sense ser casposa i ser informal sense ser tronada. És una cosa que els costa molt als altres: molts, quan intenten fer-se els moderns, fiquen la pota amb actes comunicatius molt tronats. Els britànics saben ser pròxims sense caure en la vulgaritat.

- **Com creus que la institució ha comès tantes fallades de comunicació amb el cas de Kate Middleton i la seva malaltia?**

És absolutament inexplicable tenint en compte que venien d'una estratègia de comunicació brillant. Jo crec (és una opinió personal) que a Kate tot el tema de la seva malaltia li ha vingut molt de cop i tot degué ser massa ràpid. Crec que li va costar assumir psicològicament el que tenia i que, per això, va tenir una reacció humana i va preferir no dir res i reclamar privacitat. Els seus propis assessors han reconegut que va ser un greu error i que van ser molt ingenus en creure que algú tan famós i estimat podria desaparèixer mesos sencers sense donar una explicació mínimament lògica dels motius.

De totes maneres, crec que va fer molt bé a parlar a càmera amb el vídeo en què va reconèixer estar rebent un tractament. Penso que ho va fer increïblement bé en el vídeo des del punt de vista de la comunicació.

- **Respecte a la coronació de Carles III, com valdria el pla de comunicació dut a terme per Buckingham Palace per a l'esdeveniment?**

La veritat és que li va faltar solemnitat. Crec que va haver-hi molt més respecte, sentiment i solemnitat en l'enterrament d'Elisabet II que en la coronació del seu fill. Li va faltar espurna, emoció. Clar que Elisabet II tenia molt més carisma que Carles III i això es nota.

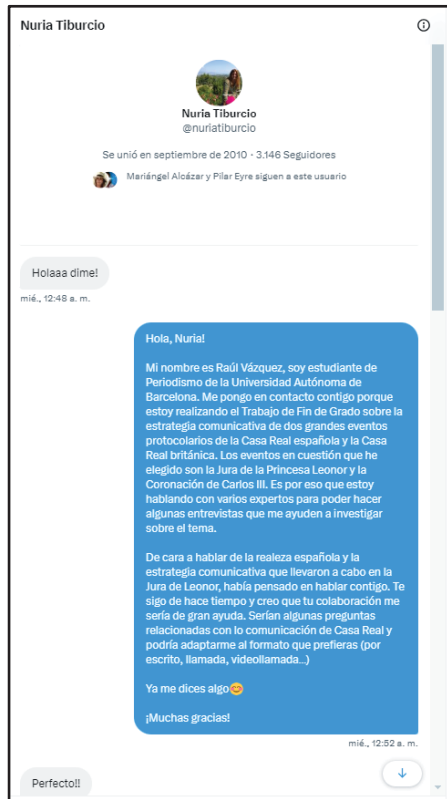
- **És la primera vegada que una coronació és transmesa per xarxes socials, consideres que la cobertura en els perfils oficials d'Instagram i X de la Casa Reial britànica va ser adequada? Creus que hi hauria una cosa en la qual millorar?**

A mi personalment em va agradar molt tota la retransmissió en xarxes i crec que es va fer una feina brillant a l'hora d'explicar tots els detalls d'una cerimònia tan antiga i repleta de simbolisme. El que em va faltar és el que van fer Kate i Guillem: aquell vídeo curt que van posar en YouTube amb el resum de tots els actes de la coronació. Va estar brillantment ben fet i va demostrar que ells -i no Carles i Camil·la- són els que millor entenen com funcionen els mitjans.

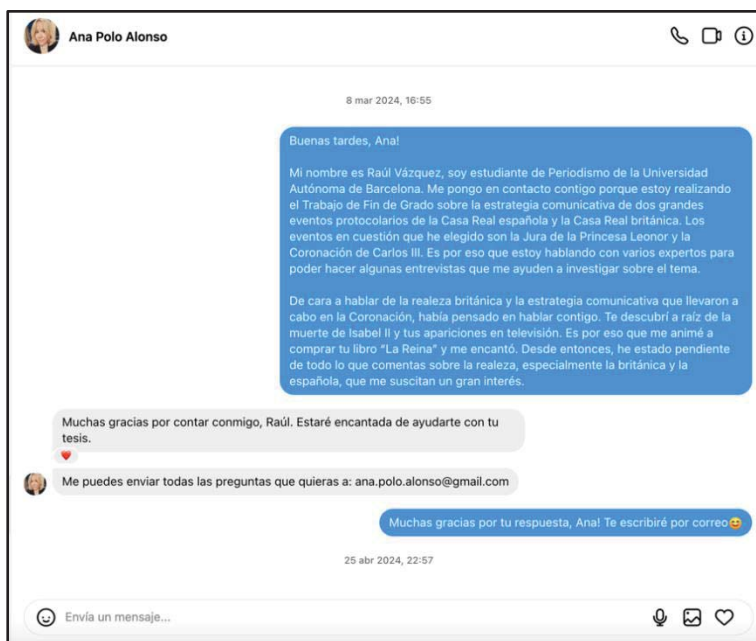
- **Una enquesta publicada fa un any per la BBC revelava que el suport a la monarquia era del 32% entre els joves britànics de 18 a 24 anys. Quin paper creus que pot jugar la comunicació, i especialment les xarxes socials, perquè la institució augmenti la seva popularitat entre les noves generacions?**

Com et deia abans, connectar amb els joves és la veritable obsessió de la monarquia. Elisabet II estava obsessionada amb connectar amb ells -va ser Simon Lewis qui li va recomanar que tots els esdeveniments de la monarquia haviessin d'implicar més els joves d'algun mode-. Aquí crec que tenen un paper important les noves generacions, com Kate i Guillem i, quan arribi el moment, els seus fills. Crec que han de continuar aprofundint en l'ús de nous mitjans (com, per exemple, TikTok) i, sobretot, han de parlar de problemes que veritablement preocupen els joves.

Captures del procés de contacte amb les dues entrevistades:

Imatge 15: Captura del primer contacte amb Nuria Tiburcio a través de X

Imatge 16: Captura del primer contacte amb Ana Polo a través d'Instagram.